

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23946
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	84
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 84

MILITARY ARRAYS
TO
MOIST-EYED

military-array n व्यूहः Mn 7.187, MBh, etc.

bold military-array वीरव्यूहः R an heroic m.

वीरव्यूहः R a kind of m. दण्डः L द्विरभूजः

(sc. दण्ड) Kām वज्रः Mn, MBh, etc

वज्रव्यूहः Kathās विजयः Kām वाक्की ^{व्यूहः}

MBh सुरवः (scil दण्ड) Kām सुदुर्जयः

Kām सूचि f सूची Mn, MBh, Kām सूचीपद्मम्

MBh (v.1. सूचीपद्म) स्थूणावर्णः Kām स्थूणापक्षः

Kām a particular m. in the form of a crescent शृङ्गम्

MBh 6.2413 a particular m. in the form of a horn शृङ्गम्

military-caste n क्षत्रियजाति Mn 10.43.

ancient name of the second of or military-caste राजन्यः

belonging to the m. राजन्यत्वम् Say — क्षत्रान्वयम् mfn

R 1.1.96 born from the m. ~~क्षत्र~~ क्षत्रजात, क्षत्रमेनि

mfn MBh having no m. निःक्षत्र mf(आ)n BhP, निःक्षत्रिय

mfn Bālar a man of the m. राजन् m (ifc mostly राज

esp. in तत्पुरुष) ĀsvŚr, ChUp, Mn, etc a member of the

m. क्षत्रम् (gaṇa अधिचिदि) Mn, MBh, etc one

who destroys the m. क्षत्रियहण mfn MBh 5.7116, क्षत्रियान् करः

when there was no m. निःक्षत्रे ind BhP a woman belong-

ing to the m. क्षत्रियका, क्षत्रियिका Pāṇ 7.3.46, Kās,

क्षत्रियाणी Pāṇ 4.1.49, Vārtt 7 a woman of the m. क्षत्रिया

(Pāṇ4.1.49, Vārtt) Mn, Yājñ, MBh.

familiar with military concerns सांग्रामिकविधिज्ञ mfn

Hariv.

a kind of military dress (worn round the forehead)

वीरपट्टः Rājat.

a man of military tribe राजपूतः RV, etc

कडूकः L.

milk (a cow) vb कुह् cl 2 दोग्धि, दुग्धे, कुहे

cl 6 कुहति, कुहते cl 4 कुह्यति, कुह्यते — (an

udder) कुह् cl 2 दोग्धि, दुग्धे, कुहे cl 6 कुहति,

कुहते cl 4 कुह्यति, कुह्यते — कुह् caus दोहयति,

दोहयते SBr, Mn, BhP, Vait.

to milk at the same time संकुह् संदोग्धि, संदुग्धे

MBh to m. in addition to अभिकुह् TBr to m. near

आकुह् P Ā to m. out आकुह् P Ā — कुह् caus

दोहयति, दोहयते SBr, Mn, BhP, Vait — निकुह् निकुहति

RV, MBh — निकुह् निकोधि RV, AV, SBr — कुह्

cl 2 दोग्धि, दुग्धे, दुहे cl 6 कुहति, कुहते, cl 4

कुह्यति, कुह्यते — विप्रदुह् विप्रदोग्धि RV 4.24.9 to

m. out completely (fig.) प्रविदुह् (only P) RV to m.

together संदुह् संदोग्धि, संदुग्धे MBh.

to be milked दुह् pass दुह्यते RV, AV, MBh, etc

to cause to milk संदुह् caus संदोहयति SBr

दुह् caus दोहयति, दोहयते .

to cause to milk in addition to आभिदुह् caus P

Āp̐r.

to cause to be milked दुह् caus दोहयति,

दोहयते .

to wish to milk

दुह

desid

दुदुक्षति (RV)

दुधु

क्षति

(Bhartr̥ 2.38).

milk n I

दुग्धम्

AV, TS, ŚBr, Śuśr, Pañc, etc

दोहः

RV, AV, ŚBr, etc

अबदोहः L

दोहजम्

I

दोहापनयः

I

क्षीरम्

(g)

अध्यादि

)

RV, AV, VS, TS, etc

(ifc f

आ

MBh 13.3700)

(esp)

पयस

n

सपयम्

MBh, Śuśr, Kāv, etc.

II अदिति f RV — अमृतम् L — ऊधस्यम्

Ragh — गावः — गोरसः Car 1.27 — आमय

mfa RV 4.3.2 — जीवनम् Gal — जीवनाहिम् Nor —

नियसिः (नियसिम् & अधर्चादि ifc f आ) Gaut, Mn,

MBh, Susr, etc — पुंसवनम् L — (fig. a dappled cow)

पृष्णि f RV, MBh — प्रसन्नयणम् Gal — नालसा। म्यम्

L — मधु n RV, VS, Gr3rs — मरीसम् — रसः

(ifc f आ) (with or scil. गवाम्) MBh — रसोत्तमः

L — वारिसाम्नाः L — सवर n (Sāy) —

सरम् L — सुधा also सुधाः f pl,

VarBrS, Pañcar — सुधारसः Pañcar — (esp.) मूदः

RV (Vaigh 3.25) Br, Kāth — सूमः L — सोमजम्

L — ^{मूदम्} सोमरसो L.

abounding in milk पयस्विन् mfn Br, Gr̥, Mn,

VBh, etc abundantly furnished with m. गोपरीणस् mfn RV

इधनी

8.45.24 & 10.62.10 always giving m. (said of a cow) समः

RV any beverage made of m. धेनाः f pl RV,

धेनवः f pl RV 3.22.6, etc anything produced from

m. (as butter, ghee, etc) मधु n RV, VS, Gr̥BrS

ceasing to drink mother's m. सान्यत्यागः Kāv coagulated

m. संता निष्का Susr — क्षीरजम् L coagulated m.

five days old लकणदधि n W containing m. पयस्वत्

mfn RV, AV, TS, Br, Gr, BrS containing m. गोमत RV

a cow which gives much m. बहुक्षीरा L (lit.) a cow

whose m. has been already drunk पीतदुग्धा I a cow whose

m. has been pledged पीतदुग्धा L curdled m. गौरसः I

dadhi and m. दधिपयसी n du Pāṇ 2.4.14 desire for

(what comes from a cow, i.e. for m.) गव्या RV 8.93.

17 desirous of m. गव्यु mfn RV 9.97.15 drinking

(eating) only m. पयोभक्षः SamhUp drinking m. from the

breast स्तन्यप mfn Susr the drinking of m. from

the breast स्तन्यपानम् Kāv drinking only m. (said of a

class of ascetics) क्षीरप mfn MBh 13.10.46 especia-

lly which is mixed with the Soma juice to purify it आशिर

f RV, AV, TS, KātyŚr, etc the fifth change which takes

place in warm m. when mixed with Takra मुरवबन्धनम् L the

first change in warm m. when mixed with Takra सज्जकम् L

fond of boiled m. etc पायसिक् mf(इ)n Pāṇ 4.2.47,

Vārtt 17, Pat food prepared with m. पायसः, पायसम्

GrŚrS, Mn, MBh, etc a form of m. जीवनीयम् Susr the

fourth change in warm m. when mixed with Takra अमृतकुण्डी

L, (v.1.) अमृतकुण्डी ३ fresh m. प्रतिकुह n AV, TS,

दुग्धफेनः

MaitrS, Br, ŚrS the froth of m. दुग्धतालीमम् L

furnished with m. क्षीरवत् mfn AV 19.4.16 giving m.

दुग्धद mfn Pañc, Intr 5 — दोहन mf(आ)n

RV — (a cow, a wet nurse, etc) दोग्धी V3, Śusr, etc

— दुधस्य mf(आ)n Heat — धेनु mfn giving

more m. देहीयस् mfn Pañ 5.3.59, Kās giving much m.

देहीयस् mfn Pañ 5.3.59, Kās the giving of m. from

the breast स्तन्यादानम् HParis the half portion of m.

अध्व्रतम् ŚBr, KātyŚr having m. दुग्धिन् mfn W

(as a cow) अस्तिक्षीरा Pañ 2.2.24, Comm 'having m. as its

friend' (mixed with m.) गोसरिव mfn RV 5.37.4

having m. as the chief excellent part गोअग्र mf(आ)म्

RV having m. in the mouth दुग्धमुरव mfn HPariś

'having much m.' (Tithymalus Antiquorum) बहुदुग्धिका L

having much m. बहुदुग्ध mfn L (Tregia involucre-

ta) भूरिदुग्धा L having plenty of m. क्षीरिन् mfn

AV 7.50.9, Yājñ 1.204, Mṛicsh having white m. शुक्लक्षीरः

mfn MW increasing m. दुग्धद Bhor inspissated m.

किलाटः Hariv (v.l. किलाद) Susr, Bhpr, किलाटी L

liking boiled m. इतलन्काम mfn TBr, Kāth living upon

m. in consequence of a vow क्षीरव्रतम् KātySr made of

m. पायस mf(ई)n GrSrS (as butter, cheese,

etc) पयस्य mfn Lāty made to yield m. दोहित

mfn Sbr m. and water क्षीरनीरम् (in comp) Vet 'm.-

flower' (Clitoria ternatea) दधिपुष्पिका L m. food

दुग्धचरु m Gal m. from a cow which has diminutive

calf अर्पिमम्, अर्पिशम् L m.-giving क्षीरद mfn

W (as a cow) पयोद mf(आ)n Hariv the m. १११/

itself ब्रतम् (ifc f भा) VS, Br, KātyŚr the m.

m. mixed with the Soma आशिर n (?) the m. of a

cow during the first seven days after calving पीयूषः,

पीयूषम् the m. of a cow in heat (prohibited as an

article of food) सांघिनीक्षीरम् Āpast, Mn, etc the m. of

a cow seven days after calving मोरकम् L — मोरः

मोरम् Susr the m. of a cow that has just calved

विकम् L the m. of a cow that has recently calved

पालनम् L the m. of a female dog सुनारः L the m.

of a she-ass गदिभक्षीरम् MBh the m. of an ewe आवि

Pāṇ 4.2.36, Comm — अविदुग्धम् L, अविदुसम् Pāṇ

4.2.36, Comm, अविमरीसम् Pāṇ 4.2.36, Comm the m. of

Calotropis gigantea अर्कदुग्धम् L m. still warm प्रतिदुग्धम्

n RV, TS, MaitrS, Br, ŚrS m. stone शिवधातु m L the m.

vessel of the Prati-prashthātra प्रतिप्रस्थानम् ĀpŚr m.-

wealth' (wealth compared ~~with~~ to milk) वित्तदुग्धम् Hit

mixed with m. (as the Soma) आशीर्वत् mfn RV, KātyŚr

mixed with m. क्षीरक्षी mfn VS 8.57, TS 4, ŚBr 12

— (as soma) गवाक्षीर mfn RV — गोमत् RV

— (Soma) गोसारवि mfn RV 5.37.4 — रसाक्षीर

mfn RV morning m. प्रातर्दुग्धम् ^{ŚBr,} प्रातर्दोहः ^{ŚrS} an

oblation of m. and rice and sugar पायसः, पायसम् ^{GrŚrS,}

Mn, MBh, etc the ocean of m. क्षीरनीरविधि m offering

m. to Vishṇu and subsisting upon it for 12 ~~days~~ days

पयोव्रतम् W one whose food is m. लोचक mfn L

one whose m. is streaming away in abundance (as a cow)

आरुपयस mfn BhP 10.13.30 a particular product

of m. वितयनम् Gaut, Gobh वितपनम् VarYog

pouring X a little Takra into warm m. मूतकम् L

मूतः, मूतम् L prepared from Jīvaniya

m. जीवनीय mfn Suśr 6.9.19 prepared with m. पायस

mf(इ)n GrŚrS — क्षैरेय mf(इ)n Pāṇ 4.2.20

produced by m. गोजा mfn (Pāṇ 3.2.67, Kāś) RV 4.40.

5, (KathUp 5.2) 'produced from m.' (fresh butter) क्षीरोत्थम्

Gal producing excellent m. गुणवत् पायसम् mfn Beer pro-

ducing good m. स्तब्धद mfn Bhpr provided with m.

सक्षीर mfn ShadvBr, GrŚrS, R, Suśr representing m.

(as ~~one~~ wishes or desires) क्षीरमय mfn BhP 4.18.9

(esp.) rice boiled in m. पायसः, पायसम् GrŚrS, Mn, MBh,

etc rich in m. पायसवत् mf(आ)n Hariv (v.1.

पयस्विन्) scalded by m.-porridge पायस दग्ध mfn MW

sea of m. मन्योदधि m L the second change which ~~the~~

takes place in sour m. when mixed with Takra मण्डुजातम् L

the second change which takes place in warm m. when mixed

with Takra मन्दम् L sickness caused by unhealthy

mother's m. स्तन्यरोगः Bhpr the sixth change which

takes place in warm m. when mixed with Takra वत्सीमुखः L

the skim of coagulated m. कादम्बरः, कादम्बरम् L ~~stream~~

streaming m. विसृष्टधेन mfn RV strengthened with m.

(Some) गोरभस mfn RV 1.121.8 surface of m. गुग्धा ^{ग्रम्}

L thick sour m. लिप्तप्रियम् L thickened m. क्षीरम्

(g अधर्चादि) RV, IV, VS, TS, etc (ifc f आ MBh 13.

3900) the thin upper part of m. अग्रद्रवसंहति f L

'union like the mixing of m. and water' (embracing , etc)

क्षीरनीरम् (in comp) L the upper part of m. संतनिनी

L धु — दुग्धाग्रम् L a vessel for boiling m. दुग्धपात्रम्

W the whole m. (of a herd) संदोहः Nār, Hariv whose

footstep is m. दुग्धपदी Suparṇ 9.4 without coagulated

m. अपयस्य mfn KātyŚr without thickened m. अमसम्

mfn Kaus yesterday's cow's m. ह्योगोदोहः L yielding

m. क्षीरिन् ~~mf~~ mfn AV 7.50.9, Yājñ 1.204, Mricch

— पयोदुह् mfn SV — दोग्ध् mfn MBh, Kāv

— दोहिन् mfn — धेनु mfn — निस्तृष्टधेन

mfn RV — सबद्धि mf(आ)n, सबद्ध, सबद्ध् mfn

RV yielding much m. बहुक्षीरदुह् mfn Bear — बहुदोहना

MBh — सुदोग्ध्री MBh, सुदोघ mf(आ)n RV yield-

ing no m. अदुहान mfn KatyŚr — अधेनु mfn

RV 1.117.20, AV.

to be changed into m. क्षीराय Nom क्षीरायति Vet

— क्षीरीभू Bādar 2.2.5, 3ch to desire m. क्षीरीय

Nom क्षीरि गति Pāṇ 7.1.51, Kās to give m. दुह

(mostly Ā) RV, etc to give m. to अबद्ध (dat) RV 6.

48.113 to long for m. क्षीरस्य Nom क्षीरस्यति Pāṇ

7.1.51 to wish for m. पयस्काम्य Nom पयस्काम्यति Pāṇ

8.3.38, Vārtt ?, Pat to yield m. प्रसु प्रसुते Pāṇ

3.1.89, Sch सु cl 2 (Dhātup 24.29) स्नेति

(accord to Vop also सुते) BhP.

milkable adj देह्य MeitrS — दुह्य न W

milk-bowl n पयस्पात्रम् L.

a milk-cow (symbolically represented by milk etc

offered as a gift to a Brāhman) n क्षीरधेनु f VārP,

BhavP — गोधेनु f L.

'milk-drinker' n (a cat) पयस्पः W.

'milk drinkers' (N. of the Uśīnaras) क्षीरपाणाः,

क्षीरपाणाः m pl Pāṇ 8.4.9, Kās — क्षीरपामिण

m pl Pāṇ 3.2.81, Kās.

milked adj दुग्ध RV, AV, etc दोहित 'SBr.

as long as the cows are being milked गोदोहम् ind

Pāṇ 1.4.51, Pat on Kār 7 a cow easily m. रुणस्करा L

a cow that is easily m. सुजला L difficult to be m.

दुदोहा ĀpSr (cow) दुदोहा MBh 5.1128 desir-

ous to be m. दोहनाम TS, Kāth easy to be m. सुदोह

MaitrS, सुदोहन f(आ)ह Vir 11.43 सुदुह MBh

easily m. सुप्रदोहा MBh just m. प्रथमदुग्ध 'SBr m. at the

same time संदुग्ध MW m. in the evening सामंदुग्ध L,

'SBr m. on the day before पूर्वेद्युदुग्ध 'SBr m. out दोह दुग्ध

KathUp 1.3 न — नि दुग्ध Kathās — दुग्ध RV,

AV, etc m. out by a sacrifice य स दुग्ध TS not m. out

अ दुग्ध RV 7.32.22 not m. to the end अत्र दुग्ध RV

3.55.16 m. together सं दुग्ध MW — दुग्ध BhP, L

that upon which ^{milk} ~~it~~ has been ~~xxx~~ m. अभ्यव दुग्ध Kaus.

to be milked दोहनीय MW — दोह्य MaitrS

— दुह्य W — दोधव्य MBh.

difficult to be milked (cow) दुरवदोह्या L to be m.

upon अग्नि दोह्याम् (impers) ĀpSr.

milker n दोगधु m AV, MBh, etc, दोधः RV

5.15.5 — देहन mf(आ)n RV.

cow and milker धेनुगोकुहम् Pan 5.4.106, Kās.

milk-faced adj पयोमुख Hit — दक्षिमुखः

Susr 5.4.

milkiess n दुग्धता, दुग्धत्वम् W.

milking adj दोहिन — दोह Bhp, दोहः

RV, AV, SBr, etc — दुह, डह ifc — प्रदुह

Pan 3.2.61, Sch — दुघ — दोघ RV 5.15.5

— दुधस्म f(आ) Heat.

excessive milking out निदोह TBr false m. out

विदोह TBr m. all things विश्वदोहस् RV m. easily

सुदुघ f(आ)RV, AV m. for mixture with Soma

आशिरद्ध ^उ ĀsvŚr m. from the sky दिवोदुह SV m.

well सुदुघ f(आ) RV, AV not m. अदोग्ध.

wishing to milk दोग्धकाम Des.

wishing to milk दुधुक्षु MBh 7.2409.

milking n दोहनम् RV, Śr, etc संदोहः

Hariv, BhP दोघः RV 5.15.5 दोहस् n.

'excessive milking' (taking too much profit out of any

thing) विदोहः Br m. out मधुदोहम् ind MBh m. the

cows at evening सायंदोहः ~~RV~~ ApBr m. together संदोहः

Hariv, BhP m. upon आग्निदोहनम् ApŚr morning m. प्रातर्दोहः

ŚrS not a bad m. अविदोहः MaitrS the place where

cows come together for m. संगविनी AitBr (Sāy) 'pro-

duced by m.' (milk) दोहजम् L the result of m. दोहनम्

KātyŚr, (दोहनम् Heat) the season when m. is impro-

cticable अदोहः KātyŚr the time necessary for m.

a cow गोदोहनम् BhP 1.19.39 to add add by m. प्रतिदुह

TS 'wrong m.' (taking too much profit out of anything

विदोहः Br.

milk-maid n गो जी MBh 2.2291, Hariv 4098,

BhP, Gīt — गोदुह mfn RV 1.4, 1 and 16.26, 8.

52.4, AV 7.73.6, Pāṇ 5.1.5, Kāś.

milkman n गोदुह mfn RV 1.4, 1 and 164.26,

8.52.4, AV 7.73.6, Pāṇ 5.1.5, Kās _____ (considered as a

man of mixed caste) गोपः Mn 8, MBh (ifc f आ 1.3913)

Hariv, etc.

'a milkman's sitting' (a part kind of being seated)

गोदोहिणी HYog.

milk-pail n गोदोहनी Pāṇ 3.3.117, Kās

उपदोहः, उपदोहनम्, उपदुह m MBh — दोग्धम् ApSr

तुम्बा L — निपानम् L — निलिम्पा Gal.

having a corner milk-pail कांस्यदोह mf(आ)n MBh 13.

71.33, कांस्यदोहन mf(आ)n MBh 2.53.2, 1.82.23.

milk-pen n दुग्धपात्रम् MW.

thorn-plants and milk-plants कण्टकीक्षीरिणः m pl.

milk-pot n क्षीरकुण्डम् Kathās 62.189.

'milk-product' (a preparation of milk) n पयोविकारः

Baudh.

'having milk-white eyes' (a particular precious stone)

१ दुग्धाक्षः L.

milky adj दुग्धिन W — क्षीरिन् AV 7.50

9, Yājñ 1.204, Kricch — क्षैरेय f(इ)१ Pāṇ 4.2.

20 — (as plants) सक्षीर ChadyBr, Gr̥n̄, R, Susr.

containing milky sap (as a tree of plant) क्षीरिन्

9Br 6, KātyŚr, Gobh, ĀśvGr, Mn, etc the m. juice क्षीरम्

(g अधन्नादि) R, Susr, Megh, 100. Śak (v.1.)

the m. juice of plants दुग्धम् the m. juice of the

Indian fig-tree न्यग्रोधक्षीरम् Susr m. nature दुग्धता,

दुग्धत्वम् W the m. way स्वर्गिणी L, स्वरापगा L,

स्वर्गिणी Śantis, Pañcar, स्वर्गदी I, स्वर्वाहिनी

Bālar — स्वर्गमार्गः, सुवर्ग मार्गः R, Śak — छायापथः I

— देवपथः L — नभःसरित् L, नभःसिन्धु

— (prob) सुरपथः R — सोमधारा L — (prob)

स्वर्गपथः, सुवर्गपथः R a tree with a m. juice क्षीर तेरु

VarBrS, VarYogay (a plant) the wood of which yields a m.

juice शरीर काष्ठ 1.

mill n यन्त्रोपलब्धिः m pl, यन्त्रोपलब्धिनः n pl L

रवल्हः Bhpr, रवल्ह

a mill for grinding drugs रवल्हः Bhpr, रवल्ह

millor n उपलब्धिप्रतिष्ठा mf (इनी) n NY 9.112.3

millet nकडूरा
यु

Gal

वर्णाश्रितनी L.

Indian milletपत्तालः, पत्तालम् ^{Sr}

प्रियङ्गु

mf

MW

a kind of cultivated m.

स्यामानः VS, etc

a kind of m.

हस्तस्यामानः Car

rice with m.कौदनः
स्यामा

K- KatySr.

million n अजम्.

million n प्रमुत्तम् (also प्रमुत्तः Siddh) VS, etc

— निमुत्तः, निमुत्तम् Br, Pur.

by ten millions कोटिशः ind MBh, R, Tagh, PhT

half a koti, i.e. five m. अर्धकोटी f Hit 'the 1

lord of ten m.' (a millionaire) कोटीश्वरः Kathas 56.6

the number 100,000 m. अक्षितम् Per one hundred

n. न्युर्बदम् AV, etc 'proprietor of m.' (N. of

Nanda) महापद्मपति m BhP ten n. शततक्षम् Pāncar

— अर्बुदम् VS 17.2, etc, अर्बुदः L, अर्बुधः Kāth.

Antkr — सुताकोटि m L a thousand n. शतकोटि ^{रयः}

f pl Pāncar, was 1000 m. निरवर्गकः, निरवर्ग ^{कम्} Pāncar,

निरवर्गदः, निरवर्गदम् Śāṅkh Śr.

millionaire n कोटीख्वरः कोटिखज Kathās 56.64

कोटिखजः Sinhās, v.1. कोटीखज्ज.

millionfold अबुदधा ind Jainp.

mill-stone n यन्त्रोपलः, यन्त्रोपलम्.

the larger mill-stone राजदुषद f Pan 6.1.223, Sch

the lower with the smaller m. अमापुत्रा (with दुषद)

Kaus⁴ the lower m. राजदुषद f Pan 6.1.223, Sch

माट f — शिला L m. and mortar दुषद in

दुषदुत्तरवत्तम् n sg Hariv 6509 near a m. उपदुषदम्,

उपदुषद ind Pn 5.4.111 on a m. उपदुषद, उपदुषदम्

ind Pan 5.4.111 a ~~small~~ ^{दम्} small tree and a m. इमीहषा

n sg Laghuk the upper and smaller m. (which rests on

the drishad) उपलः 3Br, KatyBr, ĀśvGr.

milt n मीनाण्डम् W.

the Mīmāṃsā philosophy समीक्षा W. the M.

system मीमांसिका W. versed in the M. विकल्पिन् nān

Vas, Baudh.

mime n भण्डु: Pur, Kathās, Sarvad — नट: 17th

Kāv, etc — नाटक: 11 — भरतपुत्र: (Bāṭnāv, Bālar)

भरतपुत्रक: (11) — आरट: (?) — कुशीतव:

in, 17th, Pricch, Pālatim — गेष्वा: , गेष्पु ^m L —

धर्षक L — नमत: L — रक्षापेक्षक: 17th

mimic n अनुकर्त m — भोगवत् m L.

mimic art नाट्यविधि m MW m. representation

नाट्यम् Kav, Bar, etc — नाटितम् Valid,

Ratnav, Balar, etc m. representation of fear नाटितकम् भाति L

śak the science of m. representation नाट्यवेदः Cand,

śasar, नाट्यशास्त्रम् Malav.

mimicking adj अनुकारिन्

mimicry n भाण्डम् (ifc f आ) L — कृतान्याजः

Mimosa n (the scum of its infusion resembling

chae) धृतमण्डा, धृतमण्डलिका L.

a fetid Mimosa अरिमेदः L. — (Machellia Farnesiana

Farnesian) असिमेदः L. a kind of ill-scented.

मखदभवः L. a kind of M. अरि m L. — कदरः

Chpr Comm. on KatyGr, खेतंरवदिर — कज्जीटी L

— काम्बोजी L. — खदिरोपमम् L, कदर

ग्राहिणी Npr — तस्करि Npr — त्रिपादी Npr

— रक्तग्रन्थि m L — वैपरीत्यः, वैपरीत्या L

— शीताङ्गी L — संचारिणी L, हंसपदी

सुतापादिका, सुतापादुका^L — हंसपदी ^L —

हंसाई ^L — हंसा ^{सुस} ^{मः} ^{Susr} a kind of N. tree

काननारि ^m ^L, (शमी) a kind of white N.

काम्बोजः ^m ^{pl} ^L a red N. अश्वत्थारिः ^L the

white M. मरुन्धवः ^L a white species of M. कुञ्जकण्ट^L ^{कः}

Mimosa abstergens

n

चमकारी

L

त्रिदालिका

L

Mimosa arabica (commonly called Bavalala) n कपटितः L.

Mimosa catechu n खेतसारः — सुशालयः L

— सुसारः L.

the tree Mimosa catechu सरवः (life for सारवि) L.

a tree akin to the M. catechu मरुजः L. 'wonderful

resin' of the Khadira tree (M. catechu) अद्भुतसारः —

अद्भुतसारः .

Mimosa concinna nसप्तला

Suśr, Pañcar, Hcar.

Mimosa kauki

n

मर्कट प्रिया: L.

the plant *Mimosa natans*

अञ्जलि कारिका.

Mimosa octandra

n

पुत्रापर्णी — — जृम्भिणी L

— दीधृतिका L — — बदरा L — — रास्ना L

the plant *Mimosa octandra*

सदातोया W. —

Mimosa pudica n लज्जातु f Bhpr, लज्जिनी,

लज्जिरी L --- लज्जा L --- लज्जकारिका ---

सप्तपर्णी ^{Susr} --- लाम्रमूला ^{Npr} --- जयका ^{रिका}

Npr --- कन्दिरी L --- रवादिरा ^{NBD} --- गण्डकारी

L --- गण्डमालिका L --- प्रसारिणी L --- महाभिता

L --- महौषधि f L --- रक्तपादी, रक्तपुष्पिका, ^{रक्तमूला} L

--- लघुकण्टका ^{Npr} --- लोहिता L --- वराहकाणा ^L

राहनामन् ^m L --- शमीपत्रम्, शमीपत्री L ---

संकोचनी --- समडा ^L --- सूकरी L --- स्वगुप्ता ^L

a kind of a plant resembling the Mimosa pudica ^{रा.ल. मेदो}

Bhpr ^३ a kind of *M. pudica* वैपरीत्यलज्जा ^m f MW the

plant *M. pudica* क्षुद्रवंशा L the sensitive plant *M.*

pudica स्पृहालज्जा ^L — असुरोधिनी ^L — क्षुरिणी

L a plant akin to the *M. pudica* गला (for मेदोगला) L.

Mimosa sirissa ⁿ भण्डितः ^L — विषनाशनः,

~~m~~ L, विषघातिन् ^m L ~~विलम्बः~~, शिरीषः,

विषघ्नः (only L).

Mimosa suma n जीवन्ती L — तुङ्गा L —

दुरितदमनी L — न्यग्रोधः L — पिङ्गी W —

मङ्गलया मधुनी L — वाहिनी L — वाहिगर्भा L

— शङ्करा L — शिवा L — शिवाफला L

— शीतशिवः L, शीतशिवा L — शुभा (only

L) — स ~~सु~~ फला, ससु फली L — सुरवदा L

— सुरभि, सुरभी रु

Mimosa suma (possessing a very tough hard wood supp-

osed to contain fire) इामी AF, etc the plant N.

suma लक्ष्मी (ifc mfn रु).

a kind of Mimusops उदरकन्धः L.

Mimusops elengi n

L /

L

L

L

L

L

m

L

L

L

L

(only L)

L

Mimusops elengi n I केसर: MBh 13.5042, R, Lalit,

Kum, Megh — धूकः Car — सवकेसर: Kir, Sch —

विशारदः Kir, Sch — मद्यगन्धः Kir, Sch — (said

to put forth blossoms ~~when~~ sprinkled with nectar from the

mouth of lovely women) वकुलः (वकुलः) MBh, Kav, etc.

II करकः L — गूढपुष्पकः L — चिरपुष्पः

L — दनाधानः L — धान्विन् m — भ्रमरानन्दः

L — मकुराः, मकुलः L — मद्यलालसः L —

मद्यामोदः L — मधुपुष्पः (only L) — मुकुरः L

— शक्रकुमः L — शारदः L — शारदिक्ता

L — शिवकेसरः L — शीतगन्धा L — सिंहकेसरः

L, सिंहकेसरः — स्त्रीमुखपः, स्त्रीमुखमधु n

मुखमधुदोहः

स्त्रीमुखमधुदोहः, स्त्री^L — स्थिरपुष्पः L.

the flower of the plant *Mimusops elengi* केसरम् L

the fragrant flower of *M. elengi* बकुलम् MBh, Kāv, etc

the plant *M. elengi* सीधुगन्धः L, बकुल the tree *M.*

elengi सीधुगन्धः L, बकुल .

Mimusops hexandra n गुच्छफलः L — निम्बबीजः

L — नृपकुमः L — शुकेष्टः L — शुक्लः L

mimusops kauki n कपीज्यः L — क्षीरगुच्छफलः L

— प्रियदर्शनः L — फलाध्यक्षः L — राजादनः •

fruit of Mimusops kauki राजादनम् the plant m. kauki

(Kshirika) ⁴अध्यक्षः the tree M. kauki वानरप्रियः L.

mind vb हृदि कृ ajet 5.313, मनसि कृ 2.64.8,

नयते
Hear --- विचिन्त विचिन्तयति, विचि h, i, etc ---

अधी अधेयति chiefly h-ed Ved (with gen (cf Pan

2.3.72) or acc) hV, etc --- आधी P hV 7.7.6 ---

आशा आजानाति hV 1.94.8, 156.3, Br, TandyaBr

--- आबुध P hV 7.22.3 --- प्रतीष् प्रतीच्छति h,
h, etc

h, etc --- विद् cl 2 वेति , h, Br --- व्यपेक्ष

व्यपेक्षते , h lagh --- संविधा संविदधाति, संविधते
क्षति

h, h, etc --- समवेक्ष समवेक्षते (esp. also समवे)

h, h, etc --- समास् समास्ता .

to mind (any business) विश विशति 12.

6955 to ~~hi~~ m. one's own business वृत् (with स्वानि) cl

1 वर्तते (rarely वर्तति).

mind n I मनस् (in its widest sense as appli

ed to all the mental powers) मनस् n IV, etc

मति f 32r, etc मानसम् (ifc f आ) Kath

MBh, Nav, etc मन्यु m IV, 35, 3r, मन्यु f

L मनसम् (ifc & with f आ) ParGr, MBh, etc

— चित्तम् TS 1, Svet p 6.5, BTh, etc (ifc f आ Pāncat)

— चेतस् n VS 34.3, M, In9.12, BTh, etc (ifc Pāth-

Sp, Mn, etc) चेतः in comp — चेतनम् 7.55.17

20 — चेतनः L — धी — अनाःकरणम्

करणम् (as the seat of mental operation) हृदयम्

(ifc f आ) M, to — (as seat of thought and intelle-

tual operations) हृद् n M, etc.

II अङ्गम् L — अतीन्द्रियम् — अनङ्गम् L

— अनङ्गकः L — अनारात्मन् m "aitr", etc

आत्मन् m (ifc) see नषात्मन्, मन्दात्मन् — आशयः

Tājñ, T, Kathas, etc

उद्धारः L

उपलब्धि f

MBh, Susr, Tarkas, Sarvad, etc

कण्ठ

m Comm

on Un

गूढपथः L

शेयसः

Vajñ 3.154

तुरगः

L

तुरङ्गः

L

तूर्णि

m

nvp

— दशा

L

निगु

m

मनस्

— बुद्धि

f In, MBh, etc

भावः

Svet r, In, MBh, etc

— मर्कः

L

महाबिलम्

— यद्वा

L,

बुद्धि

— लिगु

n

In 1.37, MBh

— सत्त्वम्

(ifc f आ)

Sund r, Tājñ, MBh, BhP

— मर्कः

L.

absence of mind

शून्यता

Susr, Sarvad, शून्यत्वम्

Kāv, Rājāt, Sarvad

— उन्मनीभावः BrahṃUp —

मनोनवस्थानम् Sāṃkhyak

— निबोधः

absent
L / absentin m. m. अपरमृति mfn BhP the cat- act of callingto m. स्मरणम् MBh, R, etc an adherent of the doct-

चैतनिकः

rine that the m. is produced from material elements भूत।Nyāyas, Sch afflicted in m. अनादुःख mfn agreeable to thm. मनोस mf(आ)n MBh, Kāv, etc arising in the m.मनोभव mfn BhP badness of m. दोहिदम् ६ शुब्दादिदोहिदम् MBh 5.751 being in the m. नौधद mf(ई)nVam 5.2.62 — मनोभव mfn BhP being of one m.

with सक्रान्तु mfn (instr) RV being outside the m.

बहिर्मानस mfn Sarvad belonging to the m. मानस

mf(इ once आ)n VS, to b. he m. बुद्धितः ind

called to the m. संस्मृत mfn Hariv, MarkP captivating

the m. मनोपहारिन् mfn Kam cherished in the m. मनो गुप्त

mfn W come to m. हृदय W mfn W 'composed in m.'

(N. of a Deva-patra) ज्ञानामति m Lalit composed in m.

ज्ञानामनस mfn MBh, Sak, VarBrS concealed in the m.

मनोगुप्त mfn W — मनोगत mfn MBh, Kāv,

etc conceived in the m. मानस mf(इ once आ)n R the

condition of m. मनस्त्वम् Sarvad consisting of m. मनो^{मय}

mf(इ)n ^{SB}Br, Up, etc consisting of m. and matter

चिदचिन्मय mfn BhP 11.24.7 depraved in m. मनोदुष्ट

mfn Mn 5.108 depression of m. मनोऽतृणनि f Das Da8

deprived of m. नष्टात्मन् mfn MBh destitute of m, अना^{त्मन्}

mfn ^{SB}Br difficult to be called to m. दुर्भाष्य mfn

MarkP 10.7 directing (m.) बन्धः Cat existing in the m.

मनोगत

mfn MBh, Kav, etc existing only in the m. प्रातिपदिक mf

(इ)n Sarvad expressed only in the m. मानस mf(इ) once

आ) ^{SrS}, Mn, MBh fixing one's m. on one object एकाग्रधी

mfn BhP, एकाग्रमति mfn fixing the m. मनस्विन् mfn W

fixing the m. upon one object स एकमन mfn MBh, R, Ratnāv,

etc forming in the m. भावना MBh, Kāv, Śaṅk, Vedāntas,

etc from the m. बुद्धितः ind MW full of m. मनस्विन्

mfn TBr, etc 'given by the m.' (mentally given, wished)

मनोदत्त mfn BhP good m. सुमति f PV. AV having

a good m. सुखान्ता mfn MW ahvins-- having a keen m.

विमनस् mfn RV 10.82.2 having a m. मनसिन् mfn

TS having a satisfied m. पूर्णमानस mfn R having a

well-informed m. शास्त्रमति mfn Kām having different m.

नानाधी mfn (pl) PV 'having the m. directed to-

wards' (desirous of longing for (a-c)) अभिमनस् mfn R,

etc having the m. (fixed) on मे माद्यत्त mfn Bhag

having the m. fixed on one object एकान्तमति mfn having-

the-m.--fixed-on — एकतान mfn Kathas, Das' having

the m. for a sixth organ (said of the 5 organs of sense)

मनःषष्ठम् AV having the m. purified विशुद्धधिष mfn

mfn BhP, विशुद्धधी mfn Rajat having the same m.

एकचित्त mfn — सचेतस् mfn RV, AV —

समन्तम् mfn RV in the m. मनसा ind joining by

one's own state of m. मयाचिन्तितानुभा ^{विण} / mfn Sak loss

of m. मनोनाशः Cat m. and matter चिदाचित् the m.'s

desire मनोनाशः, मनोनाशः ^{तम्} / MW the m.'s eye दृष्टि

f BhP, L not to m. मृषा cl 4 (Dhātup 26.55) मृष्यते, f

(in PV, only ā, accord to Dhātup 17.57 also cl 1 मृषति,

मृषति) ^{to} SBr, etc not one's m. अनाभिमता mfn Hit

of a good m. सदाशय mfn HParis of collected m. दृष्ट

RV mfn RV of enlightened m. अभिमानस mfn RV 9.96.

18 of one m. एकचेतस mfn BhP — एकबुद्धि mfn

Kathas of various m. नानामनस TS one's own m.

रत्नचेतस n Ratnav one who has completely made up

his m. संज्ञितात्मन् mfn MBh one who has his m. fixed up-

on the Vedānta वेदान्त प्रणिहितधी mfn Bhartr one who

has purified his m. आभितबुद्धि mfn Sāh one who has

recovered his right m. तद्धचेतस mfn W one whose m.

is captivated गृहीतचेतस mfn BhP 6.18.38, गृहीतहृदय

mfn W 'out of one's m.' (foolish) असंधी mfn

out of m. आहिमनस्क mfn Divyā a particular state of

m. connected with Samādhi धर्ममेवध्यानम् Yogas, Sch pass

ing in the m. मनोमात mfn MBh, Kav, etc pleasant to

the m. मनोबुद्ध mfn VarYogay pleasing the m.

मनोभिराम mfn Kav present in the m. मानस mf

(इ once आ) n R present to the m. बुद्धिरथ mfn

बुद्धित्वम् Hit putting in m. संस्मारक mfn Chandom

ravishing the m. मनोपहारिन् mfn Kam relating to the m.

चैतारिक mfn Buddh, L 'sprung up • in the m. मनोजात

mfn VS, SBr the state of m. मनारत्नम् Sarvad 'suit-

ing the m.' (agreeable, pleasing) मनोबुद्ध mfn Hariv

supporting the m. मनोभृत् mfn SBr 'taken by the m.'

(chosen, etc) मनोनीत mfn W very troubled in m.

सुकुमनस mfn R (one) who fixes his m. on the yoga

योगात्मन् mfn MBh with m. intent upon प्रसक्तधी,

प्रसक्तहृदय mfn (comp) Var with m. occupied with

प्रसक्तधी, प्रसक्तहृदय mfn (comp) Var.

to bear in mind समीक्ष समीक्षते MBh to be

called to m. एतन् mfn Kāv to be kept in m. अवबो

MBh 2.2435 — अन्वीक्षितव्य mfn SBr to be not in

one's right m. वृत् (with आत्मनिन) १ वृत्ति

(rarely नतानि) to be of good m. सुमनीभू सुमनीभू भवति

Bhatt to be out of one's m. विमनाय Nom विमनायते

Naish, Sah to call to m. द्ये cl 1 द्यायाति (ep. also

द्यायाते) cl 2 द्यायाति Br, Gr & ŚrS, MBh, Kāv, etc

to-call- परिचिन्त परिचिन्तयाति MBh, Kāv, etc

निविश caus निवेशयाति (मनसि, हृदये) Var, Kāv,

Pur to direct m. towards any object मनस् कृ IV, Mn,

MBh, etc, बुद्धिं कृ Nal 26.10, मतिं कृ, भावे कृ MBh, R

to fix the m. on संक्षु संक्षारयाति (loc) BhP संक्षारयते

to have in m. मनस्य Nom मनरयाति, मनरयाते (g

कण्डूदि) RV, ChUp to — ईह cl 1 ईहते rarely

ईहति MBh, R, BhP, Bhag, Pāncat, etc to have in

one's m. तर्क cl 10 तर्कयति (ep. also तर्कयते) MBh

Hariv, BhP 3.13.20 'to have the m. directed towards' (be

pleased with, like) अर्थाभिमनस्य Nom A AV 11.3.25 to

hold the m. on संध्यु संधारयति, संधारयते (loc) BhP to make

of good m. सुमनीकृ, सुमनी ^{करोति} Bhatt. to make up one's m.

संकल्पं कृ — मनः वृ — संनिश्चयम् to make up

the m. प्रकृ प्रकरोति, प्रकुकते, प्रकुजोति, प्रकुजुते etc (with

(with मनस or बुद्धिम्) (dat or loc) Mn, MBh, R to see

in one's m. २११ cl 1 २११ SBr, ChUp, MBh, Bhag, etc

to set the m. on मा० cl 8,4 (Dhātup 30.9, 25.67) मा० त,

मा० (ep. also मा०) PV, etc to take possess-

ion of any one's m. नि ते पदं कृ to — हृदये पदं

कृ.

'mind-born' adj (arising or being in the mind, ima-

ginary) मनोभव mfn- BhP ____ (love or the god of

love) मनोजः Kav.

'mind-born' (N. of Kāma) आत्मभू m BhP, आत्मभू ^{योनि}

m Kum 3.70 ____ आत्मभूतः Mcar m. (sprung up in the

mind or soul) मनोजातः VS, SBr m. (the god of love)

मानसजन्मन् m Kathās 'm.' (wish, desire) संकल्पजः

BhP.

mind-destroying adj मनोहन् AV.

'mind-eyed' adj (wise, intelligent) प्रसादयुज्ज n

| MBh 3.13891.

mindful adj प्रचेतस RV, AV, VS, TS —

धियाम, धियामा RV — — धियसान् BV — — धियाम

RV 1.3.2, 89.4, etc — — प्राची RV — — माति f

RV.

mindful of व्यपेक्षक (comp) MBh — — निद्वय

f(निद्वय) RV, etc, निद्वय AV 9.9.7 m. of both

benefits and injuries सूत्रकक्ष, सूत्रकक्ष mfn W m.

of former aid कृतस f(उत्तर) Mn, Yājñ, etc m. of

vatsa वत्सप्रचेतस RV m. of the Vatsas वत्सप्रचेतस RV

very m. सुनिद्वय RV, AV — — सुप्राची, सुप्राच्य RV.

to be mindful of स्मृ- cl 1 (Dhātup 22.35) स्मरति

(gen | or acc) RV, etc.

to cause to be mindful of स्मृ- caus स्मारयति

(rarely स्मरयति) MBh, R, etc.

mindfully विध- only instr विध्वा RV 1.

173.8, 4.21.6 (प्रसा, कर्मन्, स्तुति Sāy)

'mind gone' adj (existing or passing or concealed +

in the mind or heart) मनोगत MBh, Kāv, etc.

minding adj अनुमन्यमान•

minding useless things अनर्थदर्शिन्•

mindling n व्यपेक्षा (ifc).

mindless adj निमनस्व •

mind-talk n (imagination) मनोजल्पः L.

mine n (esp. of precious stones) खनि- f Ra

Ragh 17.66, 18.21, VarBrS, 80.10, Vop — खनि f Satr

10.112 (ifc) — खनि L — ओकरः (ifc f 3a)

MBh 3.1657, 16215) Mn, Yajñ, etc — धात्वाकरः —

सुसुडा- Mudr, Kathās, Divyāṭ. — गञ्जः, गञ्जो L —

योनि mf (in RV only n, f sometimes योनी) L

संधिता (only L).

a gold mine काश्चनकन्दरः W ah having a m. of

various jewels नानारत्नाकरवत् Var a m. for precious

stones रत्नखानि f Śatr a m. of jewels माणिभूमि f L

'a m. of learning' (a learned man) विद्याकरः W 'm. of

law' (N. of a poet) धर्माकरः Cat a m. of merits गुणाकरः

MarkP 20.20 a m. of nectar अमृताकरः Rājap 'm. of

virtue' (N. of a poet) धर्माकरः Cat produced in a m.

आकरज mfn — आकरिन् mfn Kir 5.7 'silver m.'

(N. of a place) राजनीकरः (prob) Cat.

mine adj मामक (Pan 4.3.3) RV , etc, मामकीन

(Pan 4.3.3) Kav, Kathās — मामक RV 1.31.11, 34.

6 — मक Bālar, Bhatt. — मामकीन f(आ)

RV 8.27.8. 'the-

the being mine' (contest for ownership) मामसत्यम् RV

10.42.4 (lit.) 'belonging to m.' (dear friend, uncle)

the state of 'm.' ममत्वं MBh, Kāv, Pur.

miner n रत्नकः L — आरत्निकः L —

आकरिकः (Pāṇ 4.4.69, Kās) VarBrS.

mineral adj आकरज •

mineral n औषधम् W -- -- दारुद mf (इ) n W

— शिराल mf W — — शिरालम् m Hariv —

सिद्धरस mf W.

any mineral stuff salt रस. (ifc f आ) Cat any

white m. शिरालम् m MW a kind of honey like m. substa-

nce माक्षिकम् MBh a kind of m. substance क्षौद्रधातु m

L, माक्षिक — तारमाक्षिकम् Bhpr 1 f — तारनिमज्ज L

— स्वर्णमाक्षिकम् Bhpr (used as a collirium) रत्नपरिका

L (used as collirium) रत्नपरी Bhpr 5.7.145, 26.

118. & 232 a kind of white m. कपूरमाज्ज m L a m. in

a state of fusion रसः (ifc f आ) a m. poison

धातुविघ्नम् Susr m. power धातुचूर्णम् Susr m. subs-

tance तापीसम्बन्धम् (?) तापीजम्, तापुत्थसंस्कम् Npr,

तापः, तापम् Car 6.18 & 25, B-hpr Bhpr 5.26.160,

ताप्यकम् L — आवर्तम् L a m. substance

used ^{as} ~~in~~ an application to strengthen the eyes and beautify

the eyelashes कुंभकारी L a m. substance used in med-

cine कामारि m L a particular m. प्रसु m (Un 1.72) L

— गगनायस, गगनयस n w — रसकोमलम्

Cat — जट्यः, जट्यम् Cat — विरमादिक्कम् L

— वैष्णवः L a particular m. preparation दन्तम्

प्राक्कम् L a particular m. substance कदम्बः L

a particular process to which m. substances (esp. quick

silver) are subjected सारजा Sarvad a particular process

to which m. substances (esp. quick silver) are subjected

अह निरुसारणा — प्रतिरुसारणा a particular white m.

तारमाक्षिक perfected m. सिद्धधातु m L a secondary

m. उपधातु m Bhpr — (as red chalk, bitumen, etc)

उपररः Bhpr Siva's m. शिवधातु m L the state

of a m. रमावरता Mn 12.9 a white m. रुनलधातु

m L — रितधातु m MW a white m. substance

(apparently an earthy salt) बोदन्तः W.

minerals धात्वाकरारुमानि n pl VarBrS 104.12.

abounding in minerals धातुमा mfn MBh, Hariv, R

acquainted with m. वातिग mfn L the aggregate of

the three m. त्रिधातु n W 'best of m.' (gold) भूतमम्

L filled with various m. नानाधातुसमाकीर्ण mfn MW

having cold m. हिमधातु m L a hundred various m.

नानाधातुशतम् M a particular process to which m.

are ~~esp~~ subjected दीपनम् Sarvad a particular pro-

cess to which m. (esp. quicksilver) are subjected निरोधः

Cat a process in preparing m. प्रसारः Cat various

m. नानाधातु (in comp) working in m. जातिम् mfn L.

mineralogist n रत्नज्ञवादिन् m Mahāvya वातिग.

L.

mingale vb I मिश्र cl 10 (Dhātup 35.67) मिश्रयति

(मिश्रययति Vop) KātyŚr, MBh, etc — मिश्र caus

मिश्रयति ŚBr — पृच्छ cl 7 (Dhātup 29.25) पृच्छति

पृच्छे (or cl 2 पृच्छे Dhātup 24.20, cl 1 पृच्छति

AV, cl 3 P RV) RV, etc .

II अभि० RV — आ० दु० cl 10 आ० द्वा० त० यति —

आ० यु० (आ० यु० यते RV 9.77.2) ManSr & Gr — उ० न्मथ

उ० न्मथ, उ० न्मथनाति — उ० न्मृद् उ० न्मृदति

KatySr, Lāty — प्र० यु० प्रयोति TS, MaitrS — यू०

caus भा० व० यति rarely भा० व० यते Kaus, Susr — म०

cl 1,9 म० यति, म० न्थति, म० न्नाति (Ved and ep. also

म० यते, म० न्थते and म० न्नीते) Susr — वि० लु०

caus वि० लो० उ० यति Susr, Hcat — व्य० ति० यु० व्य० ति० योति

Bhatt — श्री० cl 9 (Dhātup 31.3) श्री० जाति, श्री० जीते

RV, TS, VS, Br — सं० यु० सं० योति, सं० युते, सं० युनाति, सं० युनीते

(Ved also संयुवाति, संयुवते) VS, TBr, Bhatt

संयुवाति संयुवते ŚBr, Kauś, Mn, etc समस्य

समस्यति
समस्यति AV, ŚBr, KātyŚr, Śulbas — समायु समायौति

MaitrS — सम्प्रसृज् caus सम्प्रसृजयति TBr — सम्भिद्

सम्भिजति, सम्भिजते TS, etc.

III मुद् cl 10 मोदयति Dhātup 33.66 (liquids)

(liquids) समानी समानयति, समानयते ŚBr, KātyŚr .

to mingle to उपसिरुज् P & Ā Lāṭy to m. to-

gether विमिश्र विमिश्रयति MBh to m. with (instr)

मिश्रीकृ मिश्रीकरोति Mahidh — मिश्र

मिमिक्ष, मिमिक्षति (instr) RV, VS, Br — संसृज् संसृ-

जते
जाति, संसृ RV, AV, VS, Br, Ap, MBh — प्रति संसृज्

प्रति संसृजाति (instr) Susr — - समाह्वुः caus समाह्वुः

(instr) MBh, Susr, AgP — अपिगा RV 7.21.5, etc

— मृद् cl 9 मृन्दाति (cl 1 मृदति, मृदते MBh) (instr)

Susr — सम्पु caus सम्पुतावयाति (instr) AgP to

to m. words वचांसमिक्षा व। कृ, वचांसमिक्षाकृणुते RV 10.

93.1.

to be mingled संसृज् संसृजाते or pass RV, etc.

mingled adj मिश्र f(आ) RV, etc, मिश्र (in

comp) — सम्मिश्रित MBh — आमिश्र Pat, आमिश्रभूत

— विमिश्र f(आ) MBh, Hariv, VarBrS — विमिश्रित

Lalit — संकीर्ण Mn, MBh, etc — सम्प्रकीर्ण

ŚāṅkhŚr — आयुत — उन्मथित Śusr — एकराशि-

गत, एकराशि^{भूत} — समोपतः Laty — सम्मिश्र TS,

etc.

as mingled यथासम्प्रकीर्णम् ind ŚāṅkhŚr (a law suit)

in which 4 matters are m. चातुःसंकर Yājñ 2.7^a/_b, 49 m.

sound कालकोटः L m. with व्यामिश्र MBh, Hariv, Śusr,

etc m. with विभिन्न f(आ) MBh, Hariv, VarBrS

संयुक्त MBh, Hariv — संयुक्त VS, SBr, R, etc

etc — किमोरित (in comp) Naish 6.97 — पिण्डित

(comp) Var — पृक्त — प्रयुक्त (instr) ManSr

— भिदुर Sis — भिन्न (instr or comp) Kav

— विभिन्न (instr) Kir — संयुक्त f(आ) MBh,

Kav, etc m. with others सान्तर f(आ) L.

to be mingled मिश्रणीय MW.

'universal mingler' (N. of Indra) समिश्रितः MBh.

mingling adj प्रभृति TBr — मिमिक्षु IV 6.34.4,

3.50.3 — शी (ifc) — संकरक MBh — संकरिन्

Vishn, Mn, Sch, etc — समिश्र BhP.

जल
mingling its waters with संसक्त f(आ) (comp) Ragh m.

with प्रति संसृष्ट (instr) VayuP — भिदुर Sis.

mieccha n _____ L

mingling n मिश्रीभावः Hit, मिश्रीकर्मन् n

_____ ससर्जनम् ĀsvSr, AV, Paris _____ अवकल्कनम्

L _____ आद्रुलनम् KātySr, Sch _____ प्रयुवनम्

Hcat _____ (ep. with water) यवनम् Nyāyam _____

संयवनम् Jaim, VS, Sch _____ संवापः ĀpSr, Sch

(of fires) सैनिकापः Apast .

not mingling असंभिन्दत mfu 23r anything

added by m. अभिधी f 9.79.5 86.27 m. carnally

मिश्रीभावनः Car m. to gather सम्मेलनम्

ttatarar, fch अभिहारः Car, etc m. with

अभिचारः Gobh

minimum n अवराध्यः (ifc) Pan 5.4.57,

अवराध्यम् (ifc), अवराध्यः Kaush'r, Lāṭy.

being the minimum अवराध्यः mfn Lāṭy .

minister n मन्त्रिन् mfn Mn, Wh, etc — मन्त्रि

m Mn, मन्त्रिन् — अमात्यः Mn, Wh, etc —

अमात्यः L, अमात्यः q.v. — सचिवः

aut, Mn, Wh, etc — आज्ञाकारिन् mfn L —

आज्ञावह mfn L — आयुवतः — कार्याधिकारी

m Vit — धीसरवः L, धीसचिवः Rājat

— द्युर्यः W (with मन्त्रिन् Kathās 9.14) —

नियोगिन — m Hit 2.94 — नृपानुचरः Var —

प्रकृतिपुरुषः Regh — बुद्धिसहायः L — भृत्यः

— मूर्ध्नाभिषिक्तः L — रहस्यः W — व्यापृतः

Yajñ — व्यावहारिकः R — शमथः L —

साधिविद — m W — (?) सामन्तः Cān —

सामवायिकः 'Sis .

along with (his) minister or ministers रासायन

mfn bad m. दुर्मन्त्रिन m Kathās 72.220

कुसचिवः udr, tajat — किमन्त्रिन m lit

the being a king's m. राजपौरुष्यम् & अनुशक्तिवत्तादि

a faithful m. सुशिष्टः m a good m. सुसचिवः udr

a great n. of state महासाधनभागः tajat having a

good m. सुमन्त्रिन mfn 'ar' — सुसचिव mfn

nam — सीमान्त्रिणम् lit an hereditary m. & holding

his office from father and grand father ! सीमान्त्रिणम् dagh,

as a king's m. राजगुरु m. — राजप्रकृति f

— पात्रः, पात्रम् Rājat, Pancar like a m.

मान्त्रिवत् ind Rājat a m. in matters of religion

धर्ममहामात्रः Buddh m. of king भ्रान्तिहरः L

ब्रह्मपुरुषः
a m. of Brahma (also said of the 5 vital airs) ~~भ्रान्तिहरः~~

Chap, ८३ m. of justice धर्मविशेषः Rāj, Rājat a m.

of state राजमान्त्रिन m. of the sports

कैलिसाचिवः I a m. of war विग्रहिन m. a m.

who is also conversant with Vedas मान्त्रिश्रोत्रियः

a m. who is also a 'rotriay मान्त्रिश्रोत्रियः the

office of a मान्त्रिता, मान्त्रिलम् Kathās, Rajat, Tancat

— धुर्यता the position of a m. सचिवता Rajat,

सचिवलम् Kathās a priest and a m. इव्यमन्त्राधिकृती

n du fest 10.1 the prime m. of peace and war महास्तान्धे

विग्रहिकः Inscr the rank of a m. सचिवता

Rajat, सचिवलम् Kathās a royal m. राजपुंस m

var, राजपुरुषः h, Kav, etc, राजपुरुषः Kathās,

राजमन्त्रधरः Hariv — राजमानुषः Yājñ

the vocation of a m. मन्त्रिता मन्त्रितम् Kathās, Vajāt

Pāncat with a n. सहामात्य mfn without a n.

निःसचिव mfn Subh Yama's m. यमदूतकः I —

(employed to bring departed spirits to Yama's judgment-seat

and thence to their final destination) यमदूतः ,

ParGr, etc .

accompanied by ministers सामात्य mfn h —

सामात्यकः attended by m. सहामात्य mfn R

(in polit.) the body of m. प्रकृतयः of pl m, m, etc

the m. presiding over the (foreign) affairs in making

peace or war संधिविग्रहकार्याधिकारिणौ in du Mit with

the chief m. साम्राज्यप्रमुख māh .

ministership n मन्त्रिता, मंत्रित्वम् Patnas, Rajat

Patnat — साचिव्यम् m, Kav, etc .

ministry n मन्त्रिता, मन्त्रिलम्

Kathās, Kājat,

Pancat _____ साचिव्यम् _____ (in

polit.) प्रकृतयः f pl Mn, MBh, etc .

minium n सीसजम् L _____ वीररजस्य _____ n

, सिन्दूर _____ सिन्दूरम् Kāv, Kathās, etc, सिन्दूरिका

consisting of minium पीनपिष्टमय- _____ Kathās 23.

55 m. lead गान्धारः — चिनपिष्टम् — cor 14.68

' origin of m. ' (lead) सिन्दूरकरणम् L .

minor n व्यनहारयोग्यः — अजातव्यवहारः —

' in law) बालकः — (in law) बालः —

खुल्लक — खुल्लक, खुल्लक — (Prakrit Iron

of खुल्लक) par 1.9 (s.l.), खुल्लक — (इका)n

1.9, 4.4, 6.29.102 .

a class of minor diseases (of which forty four are

enumerated) क्षुद्ररोगाः m pl 'susr a kind of m.

drama दुर्मल्लिका, दुर्मल्ली. 'ah (in logic) knowledge of

m. premiss in its connection with the major परामर्शः

a n. implement (esp. in surg) उपयन्त्रम् 'susr a n.

island उपद्वीपः 'ah , 'ancar a n. in law आप्राप्तव्यवहार

an n. instrument (esp. in surg) उपयन्त्रम् 'susr

a n. member of the body (as the forehead nose, chin,

fingers, ears etc) प्रत्यङ्गुलम् a m. observance नियम

m. observances of discipline क्षुद्रानुक्षुद्राणि अप

(with शिक्षापदानि) विव्यव the m. proposition in

a syllogism उत्तरपक्षः a m. Purāṇa उपपुराणम्

the m. side of an argument गौणपक्षः ' m. work '

(a class of writings) उपग्रन्थः one of the m. diseases

(Kshudra-roga) गन्धनाम्नी ḥṣṣr, Ṭhr one of the six

m. ḥvipas अङ्गु दीपः

minority n बालभावः In 8.110, 11h, etc .

minstrel n वैतालिकः L, स्वेडिताल, स्वेडुताल

स्वेडितालः L, स्वेडिताल, स्वेडिताल, वैतालिक

(who awakes the king in the morning) कर्तृः L

a minstrel who sings the praises of a chief's an-

cestor वैतालिकः L a m. who wakes a prince in the

morning with music बाधकरः L a m. who wakes the

king in the morning प्रातर्गयः L .

mint n टङ्कशाळा , टङ्ककशाळा L, Sch _____

भौरिकी Gal _____ लक्ष्मीगुह्य Gal .

inspector of a mint रूपतर्कः Pat the master of

the n. टङ्कपति , टङ्ककपति L, Sch _____

रूपसाधनः L .

mint-master n नैषिकः L .

minus (in math.) ऋणम् — क्त 10.9.

15, 44, 12.1.31, 11, 10r, 1n, 1agh, etc — (in al.)

क्षयः (Van 3.1.201) Aryabh — हानि f 10r,

10h .

minus 8 परिवर्तित min (with अष्टाभिः 10ajāt

m. one एकान m.n (used in comp with विंशति and the

succeeding decade numerals) विक्र nf(आ)

VarBr8 .

minute n विष्ठा, लिप्तिका dyot .

a minute of degree कला Sūryas a m. of the

celestial क्षेपविष्ठा .

a period of time (24 (or 48 w) minutes) घटिका

Sūryas, BhT 5.21.4810, WYog 3.63, Sch on Jyot (IV) 25

40 , Pantr, चरीका Valanirn — — कला

Katy'r 2.1.1 & 17 (in aston) ' respiration ' one m.

of arc असु m Ved Sūryas 3 × 24 m. long विनालि

mfn Sāh 6.303 .

minute adj I सूक्ष्म f(आ) Kājñ, h, c c

सूक्ष्मीभूत ————— महासूक्ष्म L

अणु f(गी) ————— अणुक ————— आणव P

— पतनु Kav, usr. (पतनुक) — तनु

f(तनुः, तनूः, तन्वी) or 3.5.4.21, Kāty'r 8.5, h, etc

II अभव अ, अ, १९ — अय f(आ)

(= pl अत्ये or अत्याः Pan 1.1.32) f, etc

अव्यक्त f(इका) n, etc — कृश f(आ)

n, h, r, Kricch, etc — सुह f(आ) n, s 14.

30, Tr 3, Br, Chp, LitUp, Yajñ, etc — शुक्र

n 8.297 — शुक्र & सिद्धादि — शुक्र

Br — पूर्ण VarBrS 81.6 — टण्टुक L

— फल्गु f(रु, रु, वी) VS, etc — लघु

f(वी or रु) Br, etc — वामन f(आ)

Mh, Nav, etc — शुष्क f(आ) L — सर

— स्वल्प f(आ) Mn, MBh, etc .

not minute असूक्ष्म — अनप .

born from minute eggs शुद्रावतः L grazing

on m. herbs (as a deer) शुद्धेर 4.29.53 in n.

divisions लक्ष्मिः ind 17th in n. particles अणुशः

ind into n. particles अणुशः ind made n. सूक्ष्मकृत

a m. division of time लक्ष्मिः 17th, Kav, etc a m.

72 portion माता 17th, etc — पकला L more m.

सूक्ष्मतर 17th more n. than usual अनणीयस,

अनणीयस्व (17) most n. अनणीयस सूक्ष्मतर अनणीयस

17th not all m. अनणीयस ' noticing every m. point of

difficulty , ' m. of Pat's form (Mahā-bhāṣya) पूर्ण

३, पूर्ण L, Sch very m. सुसूक्ष्म f(आ) h, ,

etc — सूक्ष्मतम BhP — अपुतर —

तनीयस compar of तनु 2.2.2.9, 8.7, Tāndyatr,

BhP, Rajat, तनुतर Amar — क्षोदिक (Pan

6.4.156) — क्षोदिकस (Pan 6.4.156) 'is 2.

100 (Pan) Heat 1.1.1 — सुमास्न 3Br —

स्वल्पक f(इका) A, etc a very m. notion of the

Indian fig tree वटकणिका, त्रिकणिका, त्रिकणीयम h

a very m. space of time सु f (Sidh story 26) h

1.1292 , Hariv 9529, VarBr 2. $\frac{0}{1}$, Guryas, BhP 3.11.6, 10 ,

त्रुटी-

L, Sch .

to become minute अणु √ मू .

minutely अणु ind SBr .

very minutely अनुतिष्ठत ind (gana परिभूषादि

q.v.) .

minuteness n सूक्ष्मता

n 6.65, सूक्ष्मत्वम्

Wh, Verāntas

सौक्ष्म्यम्

Wairp, Wh, etc,

sa

सौक्ष्म्यत्वम्

Wairp

अणुत्वम्, अणुता

अणिमन

m 53r, etc

अल्पता, अल्पत्वम्

दुर्लभता, दुर्लभत्वम्

क्षौद्रिमन m 8

पृश्वादि

क्षौद्रम्

पृश्वादि

Mirabilis jalapa

कृष्णकैलि

f L

वराटिका

L .

miracle n

आश्चर्यम्

प्रातिहार्यम्

Lalit,

Kāraṇḍ, Divyāv .

miracles and prodigies

अद्भुतोत्पत्ताः

= pl 1p r

working m.

प्रातिहार्यम्

Lalit, Kāraṇḍ, Divyāv .

to cause by a miracle

अभिनिर्मि, अभिनिर्मिणीति

ivyaṁ .

miraculous adj आश्चर्यमय Athas, Atha _____

नैर्माणिक

ivyaṁ _____

रिद्ध

Can, Rajat, et.

a miraculous phenomenon विरम्भापनम् VarBr3 .

mirage n मृगजलम् (sec तृष्) _____

मृगतृष् (L), मृगतृषा (Nam), मृगतृष्णा (Mit,

thūrtas), मृगतृष्णि (BHP) f, मृगतृष्णिका (R, 'sak

etc) _____ मरुमरीचयः f pl, मरुमरीचिका Kathās

_____ मरीचि mf(n only in Var) Kathās, मरीचिका

_____ मरीचितोयम् BHP, मरीचिका Prab, Kathās _____

हरिश्चन्द्रपुरम् VarBrS .

batling in the water of mirage मृगजलस्नानम्

the water of a m. मरुतोयम् Vilak .

mire n पङ्कः, पङ्कम् (६ अर्थयोदि) Suparn,

In, Bh, etc कर्मः Bh, vajñ, Bh, etc

इयिकिलः L पिरवल्कः (६ पृषोदरादि

anar 49 , Bh) L, Sch द्रापः L पल्लम्

R पलितम् L .

covered with dust and mire मलपङ्क्तिन् mfn Bh,

Mark covered with m. कर्म mfn Susr deep m.

पुलुकः L a quantity of m. दानजम्बालः L .

mirror vb प्रतिबिम्बय Nom प्रतिबिम्बयति

to become a mirror मुकुराय on मुकुरायते

harmasam .

to be mirrored प्रतिबिम्ब Nom प्रतिबिम्बति

kap, ch .

to represent a mirror दर्पण on दर्पणति

mirror n आदर्शः dar, darīp, darh, etc

आदर्शिकः II आत्मदर्शः lagh 7.65

दर्शनम् I अदर्शः (for आदर्शः)

दर्पणः (8 नन्द्यादि) Pariv 317, 2, Pak, etc,

दर्पणिका Maish 5.106 दर्पणः ifc (in

names of works) Daritit 4 दर्पणिका Maish 5.106

मङ्कुरः Nav, मङ्कुरः मङ्कुरः I

मङ्कुरः I, मङ्कुर कर्कः I कर्करः

I कर्करः I द्वायामरः Rajat 2.151.

छायाग्रहयन्त्र — प्रतिबिम्बबिम्बातः

m — विम्बः, विम्बम् (ifc f आ) 'vet'p, Yun

— मण्डलकम् I — मन्दरः I — मात्रा

ishn — सम्मुखिनः — सुमुखी

— स्वस्त्यात्रेयः Lāty .

being a mirror आदर्शमय mfn vād 'Brahma's

m. ' (m. of vād) ब्रह्मादर्शः having a beautiful m.

सुदर्पण mfn Kathās a metallic m. प्राकाशः

pr, 'r a m. adorned with jewels मणिदर्पणः ājat

a n. consisting of jewels मणिदर्पणः Rajat ' m. of

composition ' (N. of a treatise on literary or rhetorical

composition by Visva-nath-kavi-rāja : साहित्यदर्पणः

a m. set with jewels to play with विलासमणिदर्पणः

Rajat a round m. आदर्शचिम्बः Kun 7.22

आदर्शमिण्डलः L .

consisting of mirrors दर्पणमय car 4 .

mirrored adj प्रतिबिम्बित Kap, Sch, etc

प्रतिमित Kathās, Rājat .

mirrored back बिम्बित Rājat m. form

प्रतिबिम्बम् Bh, Pañcat, Rāv, etc, प्रतिबिम्बक

(prob) m. in a lake हृदयक्षुस .

being mirrored पतिबिम्बवर्तिनः mfn .

mirth n हासिका L. — प्रहसनम् tt. rar,

rit — हासः (ifc f आ) (often हासाः n pl)

h, v, etc — परिहासः 'h, v, etc —

हास्य mfn vājñ, h, etc — हास्य — हसः

(ifc f आ) h, etc — उल्लसता — चक्षुरः

L — प्रीतिम् L — रङ्गः L .

causing mirth हसकृतं mfn Grīṅgar

नर्मद mfn Vaish having n. as one's only brother

नर्मक सोदर mfn Kathas ' jewel mine of n. ' (N. of

a drama) हास्यरत्नाकरः ' ocean of n. ' (N. of a

हास्यार्णवः

prahasane by jagadīśvara) prone to n. हासशील mfn

Kathas .

mirthful adj दृष्टुं, दृष्टि .

(a river) miry with flesh and blood

मांसशोणितपट्टिन् mfn MBh .

misadventure n विक्रिया Hariv, Vār, Kathās .

misallinace n दुर्विवाहः Mn 3.41 —

मोनिस्करः Mn, R .

misanthropic adj. पुरुषेद्वेषिन् W — अपरिचयिन्

mis-application of remedies अशोऽः usr .

misapplied adj अपथप्रपन्न .

misapprehension n मतिभ्रमः /ak. मतिभ्रान्ति

f L, मतिविभ्रमः ————— मति विभ्रान्ति f L —————

विपर्ययः Mn, BhP, Sarvad .

without misapprehension ' (without any doubt)

अविपर्ययात् abl ind sāṅkhyak .

misbehaving adj दुश्चरित pathās, दुश्चरितिन्

Lāṭy 4.3.10 — दुश्चरित — आविनय

f(आ) Comm on Kap, आविनीत in 4.67, vājñ 3.155, n,

etc .

misbehaviour n दुश्चरितम् in 4.28, in, in, etc

— उपराजः L .

misbeliever n सिंध्य f RV, AV, VS .

misborn (?) adj अवजात Divyāv .

miscarriage n गर्भस्य पातः Susr _____ पतनम्

(with गर्भस्य) var _____ गर्भच्युति f W _____

विच्युति f _____ गर्भक्षयः Susr 1 _____ स्त्रावः

(with or scil. गर्भस्य) Yajñ, Sch, AgT _____

अवरावपतनम् Pārār _____ गर्भध्वंसः _____

शिष्टि f Ait'r, 'ar, Kāty'r _____ विपरिभ्रंशः _____

_____ निभीषणः f Sh _____ व्यङ्गि f W, M, Br,

Gaut .

causing miscarriage गर्भपातकारण Kathās 2, Chāh 10

43, 'ch' ' _____ ' (a red kind of Moringa) गर्भपातकः

1, गर्भपातनः ' _____ ' गर्भपातिनी ' _____ '

विनिपातनम् Harāv a female that has had a m.

अपप्रजाता ' _____ ' food rendered impure by m.

सूतकान्मम् ' _____ ' सूतकान्मायम् ' _____ ' in 4.112

impurity (of parents) caused by m. सूतकम् ' _____ ' Kājñ,

churtas m. (after the fourth month of pre hancy) गर्भपातः

_____ m. of the sky's offspring गर्भपद्यातः VarBrS 21.25

miscarried adj रिष्ट

SBr

विपन्ना

MBh

व्यूह

SBr, Nir .

a cow that miscarries वेहत f S, AT, Br a woman

that

the n.

सत दुर्भा

L

a woman who m.

पतितगर्भा

MB .

miscarry vb स्तु cl 1 स्रवति (with गर्भम्)

4 /
Apsr _____ अभिरिष 4.35.1 _____ मुह cl 4

(Phatup 26.89) मुहयति (rarely मुहयते) 'SBr,

etc _____ रिषण्य Nom रिषण्यति NT _____

रिषीय Nom रिषीयति Pan 7.4.3, Sch _____

विपद विपद्यते Chadvr, h, etc _____ वेहाय

Nom वेहायते ह भुशतिदे _____ व्यापद व्यापद्यते

h, Susr _____ स्त्रिव cl 4 (Phatup 26.3) स्त्रीव्यति

(with गर्भम्) ApSr _____ (said of the fetus)

प्रसंसु प्रसंसते

Susr .

to be miscarried (as the fetus) निपत् निपतति,

en. also निपतते

BhP .

to cause to miscarry रिष् caus रेषयति

24, 17,

TBr, MBh .

miscarrying ॐ गभच्युत — परापातुक

— प्रसंसिन् [/]usr — ससिन् [/]usr .

a woman miscarrying from accident अवतोका ॐ ६.

6.9 & VS 30.15 .

miscarrying (as a cow) n गर्भपद्यातिनी L —

(as a female) गर्भपद्यातिनी L — विभुति ॐ 12.

4.41 — स्कन्दनम् [/]SrS, TBrS Sch .

miscellaneous adj प्रकीर्ण Bhar, asar _____

प्रकीर्ण Kar _____ विमिश्र (आ) Wh, Hariv

Var3r3 _____ विमिश्रक Var3r3 _____ (as taste)

मिश्रित Var3r3 _____ सानिपातिकमन् n .

any miscellaneous collection प्रकीर्णम् a

chapter containing m. subjects प्रकीर्णविषयः .

miscellany n प्रकीर्णकम्

Var 1.3.12

प्रकीर्णम्

L .

mischance n अशुद्धि f VS 30.9 .

to do mischief ल.पञ्चाशत् Tom कञ्चायत Pan

3.1.17 to fall into (m.) आच्छिन्ना आच्छिन्ना

AV 2.12.5, SBr 1, AitBr .

mischief n द्रोहः in, h, , etc दीरितम्

SBr पापम् (ifc f आ) AV, etc तीक्ष्ण in,

Vajñ, h, etc अभद्रम् अभूति in

अशुभम् susr, varBr3, etc अभ्रैयस n

fn 3.1195, 5.7079, fathas — आर्ति f — एनस

n , m, Br, m, etc — दुहिणा RV — भण्डनम्

L — शरः .

any mischief उपद्रवः causing m. अशान्तिकर

mfn BhP freedom from m. अनपायः m. (often personified

as a deaomn) दुच्छुना RV, AV, VS m. personified (as

the wife of Adharma and daughter of Lobha and Vishkriti)

हिंसा Pur (prob) one who makes m. by his words

a mischief - making woman दूतिका fājat .

mischievous adj I हिंसाबु , हिंसीर L, हिंसा

f(आ) RV, etc हानुक L, व्यातुक हिंस

RV, हिंसक fājñ, etc विष्व L, हिंसा

हनु L हिंसा धूत एवरस

II अभद्र — कलिप्रिय — काहुक

— कूरदश — स्वादुक L — घातुक L

— च L — नश्वर f(ई) — नृशंस

f(आ) R, etc — नृशंसकारिन, नृशंसकृत

h — नृशंस f(आ) h — पिशाक R, A

— बन्धुर f(आ) (Un. 1.42, Sch) ifc V —

व्याह L (with oc) — व्याह R, Var,

Nathas — शरीरीक Un. 4.19, Sch — शकक

any mischievous creature शशाङ्कु m doing very

m. things सुनृशंसकृत with a m. animal हिंसाशुकः L

a m. friend द्रौपदमित्रः RV 10.89.12 a m. man खलः

Tricch, Gan, h, Pancat, etc दर्वः h, h, a m.

woman हिंसा h 9.80 खला Amar performing m

tricks असदग्राहिन mn 2.1.10 (v.l. असदग्राहिन

असदग्राह, असदाग्राह h, असदग्राह Variv 1547

R, BhP, etc very m. सुनृशंस

mischievousness n नृशंसता

Kathās, Rajat,

नृशंसितम्

नृशंस्यम्

misconception n मिश्याग्रहः, मिश्याग्रहणम्

मूढग्राहः

misconduct n दुश्चैष्ट, दुश्चैष्टितम् —

दुर्नीतिम् ———— दुर्नीतिम्, ————
 ————, Hariv, Pāncat 2.21

दुर्नीतिम् ———— अनाचारम्,
 ————, Hariv, Pāncat 2.21

अनाचारः .

miscreant (as an abusive word often in the plays)

दासीपुत्रः (dāsīputra), दासशाठपुत्रः (Pān 4.2.

misdeed n अङ्कः — दुग्धम्

RV 7.36.5

— व्यलीकम् Ratnav, Jatakan .

misdemeanour n दुष्क्रिया MW .

a pardonable misdemeanour अतिवर्तनम् .

misjoin n दुश्चरितम् 4.28, n, h, etc .

miser n कदर्यः आशयः L

कीरि, कीरिन _____ पणि m, h _____ ममतायुक्त

mfn L, कृपण _____ गरीचि L _____ मामक

mfn L _____ मितम्पर m (आ) n "it" _____ रक्ष

mfn _____ लण्डरः .

hise able adj I हताश f(आ) Ratnāv, Prab

— हतक f(इका) (ifc) ricch, tur, etc —

हत m, m, etc — कृपण f(आ, ई) g

बाह्यादि) (anas फेण्यादि and सुखादि ३

Ran 3.2.18 , at) Br 11.14, m, etc — कृपाणिन्

10.71.3 — दग्ध Las 7.290, "ac — दुग्ध

Pur, Rajat, दुःस्थित "athās, ur, Rajat — दुर्हित

0.19.26 — दुर्गत m, etc, दुर्गति 7.88.3

— दुर्निध B, Blank — वराक f(ई) "av,

Kathas, etc _____ कष्ट _____ 12, 20, Yājñ 5.29, Chartr

_____ तं पस्विन् (Pan 5.2.100) 5.3.3.4, 21, 'ak,

Kalay, th, Sah _____ विद्युर _____ f(आ) _____ Kav, etc

_____ मन्द _____ f(आ) _____ h, Hariv, कृपण _____

रङ्ग _____ 200 _____ शान्त _____ h, Kav, .

II अपरावृत्तभागेय _____ विक्र _____ अभव्य

Kathas _____ ओगण (according to some 2 r अवगण

_____ कृण _____ f(आ) _____ as, etc _____ केकणीतन

Kalar _____ कापुरुष _____ f(आ) _____ Hariv, 5.68.13 _____

कीरि, कीरिन RV 5.52.12 _____ (as an ascetic)

क्षित Pāṇ 6.4.61, Kās _____ क्षीण Pāṇcat 4.16 &

32 _____ दीन h, h, h, etc _____ दुरन्त

h, etc _____ दुःखसंस्थिति _____ दुर्जात h,

_____ निःसत्त्व h, h, etc _____ परावृज

_____ परिच्युत h _____ परिदेवितम् (1st)

etc _____ प्रातिकूल iv. dv _____ भाग्यरहित Phorir

_____ शफित _____ त्रयुक् (only) _____

निवेक्षित

in a miserable situation अथ कुच्छेष 3.65, Val

15.3 m. or. m. परिचून (instr or comp) 3.65, R

a m. body कुदेहः 3.65 5.12.2 m. condition वैकृतविततेः

Palati a m. existence दीर्घो विलम्ब 4.17.3 a m.

little rabbit शशकाधमः 4.17.3 a m. plight वैकृतम

a m. sage मुनिश्चर 4.17.3 a m. state दीर्घम

h, lav, sar, etc, दीर्घम 4.17.3 a m. village ग्रामटीका

Prasannar 1. $\frac{32}{33}$, 3. $\frac{12}{13}$, Sāh 1. $\frac{2}{3}$ (7. $\frac{4}{5}$) 4. $\frac{11}{12}$

a m. work दुष्करणम् 4.17.3 a m. village ग्रामटीका

casto दुष्कायस्थकुलम् ajāt more n. पापीयस्

TS, etc, पापीय MBh most n. पापीयस् TS, etc, पापीय

very n. दीनदीन then दीनक .

to be miserable ग्लेप cl. 1 ग्लेपते Thurup 10.5

& 8 to put in a n. condition विधुरय to विधुरयति

Hear, Git, Subh .

miserably

कृपणम्

ind

h, Tancat, Tas, Tanti's

सकृपणम्

कृच्छ्रम्

ind

4.1.7

दीनम्

ind

'liksh 35

पापम्

ind

, पापथा

ind RV, AV .very miserably

दीनकम्

ind

Vth 3.12260 .

miserly ad कृपण (आ, ई इ बाह्यादि)

(gans श्रेण्यादि and सुखादि Pan 4.2.10, Pat)

Pancat, Vit कदर्य Pant, Chap, In 4.210. 14,

Ujñ, etc अदातृ, अदान्ता अदामन्

अनामितम्पच, मितम्पच 4.7 अनातृण

EV 1.166.7 & 3.30.10, (Nir 6.2) कव

किम्पच, किमाचान धनार्थिन्

Kav रेपस

not miserly अकृपण .

close fistcd i.e. miserly दृढमुष्टि . . . accu-

ulation of wealth (?) बुद्धद्रव्यम् .

miserly n दुर्गतता Pañc 1.29. — दीर्घायम्

sh, etc — कष्टम् — वैद्युयम् Vathās,

ājat — कृपणम् 10.99.9, 11.7.10, 'miser'

in 4.185, etc, कृपणलम् 2.1361 — अति

PL — दुर्वृत्ति — पापलम्

_____ विप्लवः Mn, MBh, etc _____ वृजिनम् BhP .

being in misery कृपणिन् mfn R. 10.74.3 _____

सापद _____ mfn falling into m. अष्टः mfn _____,

for free from m. निर्देन्य mfn Kathās, Rajat great m.

अधिकष्टम् BhP undergoing m. कृच्छ्रगत mfn _____,

to, thereby to live in m. स्वभा cl 10 स्वभायति (only

thatup 32.72) to suffer a person to fall into m. on पश्य

account of पश्य from I (abl) IS .

misfortune n I मन्दभाग्यता Pāncat

दौर्भाग्यम् Yājñ 1.262 भाग्यविपर्ययः Vajāt,

भाग्यविप्लवः Vajñ — दुर्द्वयम् Vit

दुर्दिशा Kothās — दुर्गति f h, Kāv, etc

दुर्विधि n Kothās 21.29 विधिविपर्ययः Vikr

आधि n L विपत्ति f h, Kāv, etc

विपद् f h, Kāv, etc आपद् f h, Vit

Vajñ, etc विपदा L विपन्नता VarBr

आपद् f h, Kāv, etc आपद्मः h

() — आपदा L — आपति f Vājñ

— व्यसनम् Mn, MBh, etc .

II अनयः — अपायः — अभिचारि

I IV, V — अभ्यापातः L — अरिष्टः Mn 12.573

— अरिष्टम् — अशुभम् Susr, VarBrS, etc —

आदातः L — आदिनव (probably n) AV

7.109.4 — आभौलम् L — उपपातः Kātyār

— उपालतः — उपसर्गः (gana व्यङ्ग्यपचादि

(an 7.3.53) L, Trab, Ratnav. Pās, etc — एनस n

AV, AV — ऐन्द्री — कुशलेतरम् —

दुच्छुना RV, AV, VS — दुराचरितम् — 7.6336

दुराहा ind AV — दुर्जातम् Ragh 13.72,

दुर्जाति f Wālav 5.11 — निष्ठश्रीकता —

पापम् (ifc fआ) AV, etc — पाप्मान् m, etc

पीडनम् Mn 9.299 — रिष्टम् VarBr, Ach

वामम् Kathās — विपर्ययः Mn, Ach, etc

विपाकः Tājñ, Uttarar — विशेधः Ach

विषमम् Mn, A, etc — व्यतिक्रमः Mn, etc

Pāṇcat, Kathās _____ सैगरम् L .

no misfortune निरापाद f h .

absence of misfortune अनापाद f h announcing m.

विनिपातशंसिन m any m. उपद्रवः attended with

n. विपद्युक्त m — विपत्तियुक्त m being

in n. विषमस्थ mf (आ) n Bh, R, etc be-tokening m.

९९ रौद्र mf (आ, इ) n R, Var boding m. (as birds of

ill-omen etc) अरिष्ट mf (आ) n Bh, R, Variv bringing

n. रौद्र mf (आ, इ) n R, Var — अपाद nfa Var

causing m. विपत्तिकर mfn Varṇa — विपत्तिकर

mfn (इ) n Karav — अलक्ष्मी mfn Tankhar —

उत्पातक mfn T fallen into m. आपद्भूत mfn —

विपदाक्रान्त, विपद्भूत mfn L — व्यापन्न mfn

सुस्त्र — आर्ते mfn — अनयद्भूत —

लक्षणाभरण mfn Vajñ 3.217 / v.l. अलक्षणा भरण —

विनिपातगत mfn P falling into m. व्यापत्ति —

frS, Msh, etc free from m. विपत्तिरहित mfn W —

विपद्ग्रहित mfn W — अपविपद् mfn Nalac

having in view (another's) m. आदिनवदशी mfn 30.18

immediately after m. व्यसनानन्तरम् in ind v impending m.

अशुभे (ifc mfn (ई) (with or without पापी)

in, ap̄r in consequence of m. विरहवदह ind in n.

अपदग्रस्त mfn m. (personified as the elder sis-

-ter of Lakshmi) अप 1.17.32 m. (predicted

as the consequence of having black ears) कालकर्णिका,

कालकर्णी L a natural phenomenon boding m. अरिष्टम्

Varṇa, etc ' ocean of m. ' (heavy calamity)

निपत्तवान् ३० producing m. अन्यथैव mfn a remedy

against m. विनिपातप्रतिक्रिया athās, विनिपातप्रतिकारः Pāncat

resulting in m. विपत्कालः mfn rule of practice in m.

आपत्कालः Gaut, II a season of m. विपत्तिकालः

Pāncat seized by m. विपद्ग्रस्त mfn L

आपद्ग्रस्त mfn a state of m. विपद्ग्रा

success and m. सिद्धसिद्धी f du that undergoing m.

कृष्णित mfn Sch on Pan 6.2.47 undisturbed by any m.

व्युपक्ष्व mfn who has experienced m. दुष्कृत्यनिर्ग

mfn hit .

to bring into misfortune आपद् caus आपादयति

, etc (astrol) to cause m. दूषय on दूषयति (op

also दूषयत) Var to fall into m. आपद् आपयत

AV 8.8.18, 11.1.20, Br, AtBr, Wh, Mn, etc .

misfortunes व्यसनानि n pl .

rushing in through weak places (said of misfortunes)

रन्व्योपनिपातिन् mfn Sak .

mishap n

अद्यप्

RV, AV

— अभ्याचारः KaushBr

— वक्रता I.

suffering some mishap from the unskilfulness of acharioteer

सूतव्यसनिन्

mfn

Mbh 5.7223.

misjudgevb

विशङ्क् विशङ्क्ते

(with अन्यथा)

Sak 5.17.

anything mislaid;

झः

L.

mislaid

vb

प्रवृ

ous प्रतारयति Mricch,

Kathās.

misled adj

उपहत

Sāntiś

उपहित

MBh

— प्रतारित

MBh, Kāv, etc.

not to be misled

असंहार्य

MBh, n.

misleadingn

ध्रुति

f

RV 7.86.6.

mishmanaged . adj लघुवृत्ति ~~W~~ W ____ (in med.)

विप्लव (with कर्मणा) Car.

mishmanagement लघुवृत्ति W.

misogynist n वनिताद्विष m MBh.

miss vb अतिपत् — अनुधै Kāth —

परिणा परिजा परिजिगति Bhp — प्रमिथम् (ved inf)

RV 1.55.7 — प्रमी प्रमिनाति (प्रमीणाति प्रमीप्रमिणेति) RV,

SBr.

to miss (one's aim, etc) अपराध् अपराध्यति अपराध्नोति

V, etc — जिह्वम् चर् ind MBh 5.7361 to m. the

sim विस्लिष् विस्लिष्यति, विस्लिष्यते Ratnav — जिह्व

mf(आ)n (Nir 8.15) (abl) (with Vइ, Vजम्, Vनिर् + ^{√अस्}√क्रघ्).

to miss अनुत्प pass अनुत्पद्यते (rarely

अनुत्पद्यति (MBh 1.5055)).

missed adj अतिपत्तिन — अतिपन्न .

anything missed ऋणम् RV, AV, etc, Mn, MBh,

etc | having m. अपराद्ध .

having missed (the proper time) विलङ्घयित्वा ind MBh.

missing the aim निर्भेद्य ind R.

misshaped adj विकृलाकारः MBh.

having misshaped limbs विकृलाङ्गः W m. offspring

विकृलम् Mn 9.247.

misshapen adj विरूपः f(आ) ChUp, MBh,

etc — विरूपरूपः MBh, R — दुराकृतिः R, Hariv

— अवरूपः f(आ) Kauś 130.

missile n I प्रहेति m VS.

II असना RV — अस्ता AV — कश्मुक्तम्

RV (scil. अस्त्र) — कर्णिन् m — दिद्यु m RV

AV, VS, दिद्युत् f RV — दिद्युत् f RV —

प्रसिति f VS, TBr — मुक्तकम् L — लायः

RV 10.42.1 (according to Say संश्लेषण, हृदयवेधिन्) —

शश्या MW — शरु m or (more frequently) f

AV — शर्यः RV — सायः L, सायकः (in

RV also सायकम्) RV, etc — सेना RV, AV.

any missile weapon शरु m RV a barbed m.

प्रासः MBh, Kathās 'Brahmā's m.' (No of a mythical

weapon) ब्रह्मास्त्रम् MBh, R, Kathās a great m. महास्त्रम्

MundUp, MBh, Kathās having a good m. (said of Kṛishṇa

and Indra) सुषेण mfn MBh, VarBrS ~~दृष्टं~~ healing wounds

caused by m. weapons क्षिप्रभेषज mf(इ)n AV 6.109.1

a kind of m. शृङ्गिक, शृङ्गिका (only ifc f इका) MBh

3.363 (Nīlak) — *स्थूणाकर्ण (scil. वाण) स्थूणाकर्णम्

(scil अस्त्र) MBh a kind of m. with a point of a parti-

cular shape भक्तः MBh, Kāv, etc a m. causing rain

वाषाण mf(ई)n (mostly ifc) (with अस्त्रम्) Hariv, R,

BhP, Inscr m. hurled in return प्रत्यस्त्रम् BhP, Kathās a

m. shot off by machinery यन्त्रशरः Kathās m. stone अशन

m RV 2.30.4 & 4.28.5 a m. weapon अस्त्रम् (अस्त्रः)

Hariv 107.3, etc)* AV 11.10.16, MundUp, etc — हेति

f RV, etc, हेति m हेति (ifc) — क्षिपणि

f Un — क्षिपणु n RV 4.58.6 — मेनि f RV,

AV, Br the range of any m. पशव्याघः SB the tip of

a m. अशनि f (rarely m R, Pāṇ, Sch) RV 10.87.4 .

armed with missiles शरुमत् mfn RV — हेतिमत् mfn

AV the art of throwing m. अस्त्र MBh bearing large

m. वृद्धसेन mfn RV having fast flying m. शीघ्रास्त्र mfn

MBh having 5 m. पञ्चमेनि mfn AitBr skilled w/x in

the use of m. लब्धलक्ष mfn MW, लब्धलक्ष्य mfn R, Kām

treating of m. made of reeds ऐषीक (ऐषिक) mfn.

~~missing n ————— MaithS.~~

missing adj 1 I अगृहीतदिश् L.

2 I विहीन (ibc) R, VarBrS — शून्य f(आ)

Kāv, Pañcat.

अनुध्यायिन् MaitrS —

2 II असमेत Ragh 9.70 — उत्सुक Ragh,

Vikr, Śak, etc.

अननुध्यायिन्

अननुध्यायिन्

not missing

अननुध्यायिन् AitBr

not m. anything

AitBr

m. an aim

अपराधवत्

Cer.

to be missing

परापत् परापत्ति

AV, Br, GrS,

missing (act of) n अतिपतनम् — आकल्पकः Kād,

उत्कण्ठा, उत्कलिका — आथल्लकम् L — उर्मि

m f L.

missing any person उत्कलिका Amar, Kathās, Mālatīm

Ratnāv, etc m. anything उत्कण्ठा MBh, Bhartr, Pañcat

Amar, etc — उत्कलिका Amar, Kathās, Mālatīm, Ratnāv,

etc m. a person उत्कण्ठा MBh, Bhartr, Pañcat, Amar,

etc.

mission n

दौत्यम् MBh, Hariv, etc (दौत्यम्

BhP).

going on mission to

प्रहितंगम्

mfn (gen) PārGr.mist n

कुही Gal, कुहेडिका, कुहेडी, कुहेलिका

L — नीहारः (once n) RV, etc — निहारः L —

धूमिका L — धुलिका L — धूमरी L — धूममहिषी

L — धूमः RV, etc — मिहिका L — मिह f

RV — महिका L — कुञ्जारे f कुञ्जारेका,

कुञ्जारे L — लुभारः, लुभारः m sg & pl MBh,

etc, लुहिनम् (Siddh, napuṃs 41) Pañcat 2.58, Ritus,

Kathās, Rājat, Prab — नभस् n RV, AV, ŚBr —

नभरेषु f L — नुसम् RV 10.27.4 — रजस्

n RV, AV — रतान्त्री L — रात्रिजलम् L —

शीकर ऌ MBh, Kāv, etc, शीकर — हिमशारे

हिमशारे f L.

abounding with mist शीलरैद्य mfn W consisting of

m. नोहारप्रव mf(ई)n Kād covered with m. सनीहार

mfn R the demon of the m. मिहोनपात् RV enveloped in m.

आधूमित mfn VBr enveloping in m. आधूमानम्, आधूमनम्

VBr free from m. नपतुणार mfn Ragh one whose

eyes are veiled by m. नोहारचक्षुस् mfn produced by m.

नीहार mfn BhP the sphere of m. रजस् n RV,

AV, TS, VS, Br thick m. घननोहार W 'a time at which

m. seems to rise from the earth' a period of the day (in

the hot season) when the sun is half risen, (in the cold ~~and~~

and dewy seasons) when the sun is full but mild (and in the

the three other seasons) sunset गोपूढ f Dīp, गोपूढका

Romakas.

to become mist नीहारय Nom नीहारयते Pāṇ 3.1.17,

Vārtt 2, Pat to convert into m. नीहारी कृ Hear to enve-

lop in m. उपपूषा Nom उपपूषयते to make m. नीहारय

Nom लोहारायते Pāṇ 3.1.17, Vārtt 2, Pat to observe

with m. भूमय Nom भूमयति R.

mistake n I (ifc mistaking anything for) भ्रमः (ifc f

भा) Hariv, Kāv, Rājat, etc — भ्रामि f L, भ्रान्तम्

Cām — सम्भ्रम (ifc f भा) Rājat, Kathās — विभ्रमः

(ifc f भा) Mn, MBh, etc — भ्रमः RV — प्रमादः W

— स्खलितम् MBh, R, etc — संस्खलितम् Nāg —

स्खलनम् Amar — अपराध — अपराद्धि f SBr.

II कर्मविपर्ययः Hit — क्षति f Sāh — पालः

Sūryas — मिथ्याज्ञानम् Yogas, Pancat — मोहनम्

Nir, Bhag, Gīt — वासना (ifc) Śamk, Kāv, Kathās,

Rājat, Sarvad, etc — विविक्तिसा W — विपर्ययः Mn, MBh

BhP, Sarvad — विपर्ययः Kāv, Bhāshāp, Pañcat —

विप्रतिपत्ति f Suśr, Car.

mistake in वैषम्यम् (loc, or comp) BhP by a m.

भ्रमात् ind Gīt in m. वैमतिक mfn Divyāv making

a m. in the fire ceremonial अग्निद्वर mfn MaitrS m.

about वैषम्यम् (loc or comp) BhP (in dram.) a m.

caused by the mutual resemblance of two persons साश्रयम्

Bhar, Sāh m. committed by the hand हस्तदोषः MW m. in

policy नीतिदोष MW a m. in reading अपपाठ Pāṇ 4.4.

64, Sch the m. of proving anything already proved

सिद्धसाधनदोषः MW a m. with regard to the meaning अर्थदोषः

Sāh, Kpr through m. आपदा instr without m. अविद्युत

mfn Yājñ 3.112 ~~॥~~ — अविपर्ययात् abl ind Sāṅkhyak making

making mistakes अन्यत्कारक mfn (the neut. form

appears to be used in comp. when error of any kind is impli-

ed) Pāṇ 6.3.99 making m. in speaking स्वरलक्षक्य mfn

Yājñ one who continually makes m. (as a grammarian) स्वसूचि

f ifc Kās, & Gaṇar on Pāṇ 2.1.53 one who has made 12 m.

in reading व्यादशान्विक mfn Pāṇ 4.4.64, Kās.

to commit a mistake (with words) विवर् विचरति

BhP to make a m. अन्यत् कृ Pat — उपार् P RV

10.164.3, AV to make a m. in reciting उपहन् उपहन्ति

उपजिघ्रते AitBr 3.35.3, ŚāṅkhBr.

to make mistakes स्वल् cl 1 स्वलति (rarely

स्वलते) Kāv, Car, Rājat.

to be mistaken मुह् cl 4 (Dhātup 26.89) मुह्यति

(rarely मुह्यते) RV, etc — मृषाय Nom मृषायते-

Bhp — विप्रतिपद् विप्रतिपद्यते Car.

mistaken adj वैमात्रिक Divyāv — प्रपञ्चित W.

not mistaken अभ्रान्त liable to be m. for विकल्पिन

(comp) Ritus m. for संदिग्ध (instr or comp) Nir, Kum

m. in विस्वहित (ifc) Ragh.

mistaking anything for भ्रान्तिमत् mfn (~~xxx~~ in comp)

Prāyasc m. anyone for भ्रान्तिमत् mfn (in comp) Prāyasc (a

woman) m. anything for her husband स्वपतिभ्रान्तिमती Prāyasc

being mistaken विप्रतिपन्नबुद्धि mfn ~~Pat~~ being m.

~~xxx~~ about विप्रतिपन्न mfn (loc) Car being m. in विप्रतिपन्न

mfn (loc) Car.

mistaking anything for a post स्थाणुभ्रमः Śāntiś m.

for a snake सर्पत्वसम्भावना Vedāntas m. the direction

दिग्भ्रमः Vcar 5.66, दिङ्मोहः Kām 14.24 m. similar

objects सदृशविनिमयः Mālav m. something for भ्रान्ति f

ifc m. th. way दिग्भ्रमः Vcar 5.66, दिङ्मोहः Kām 14.24.

'mister' (attached to names as a mark of respect) जी

m W, जीकः .

mistress n I स्वामिनी MBh, Kāv, etc — ईश्वरी AV,

SBh, Ragh, Mn, etc — पत्नी (rarely पालि) Kāv, etc —

पति f Pāṇ 4.1.33, Sch — नायिका — प्रिया MBh,

Kāv, etc — प्रियतमा Kāv — प्रियाजनाः m pl Śis —

प्रेमसौ Bhartṛ, Dhūrtas — प्रेक्षा L — प्रेमवती L

— कान्ता Kathās — ललमा R, Kālid, ललभजनः Ragh.

II अभीष्टा L — अयोणी Pāṇ 4.1.49, Siddh —

कामुकी (ifc) Mṛicch — प्राणसमा Gīt — प्राणशा

Kathās — प्राणेश्वरी Inscr — बलाका L (Megh 9) —

रमणा L — रमा W — रमणा Kāv, Kathās,

BhP — रागा KathUp, MBh, etc — वनिता MBh,

Kāv, etc — वासिनी RV — विलासिनी, विलासिनीका,
विलासिनीजनः

Śis, Pañcar — शङ्करिणी Inscr — सरणी VarBrS

— सहचरी Kālid, Katnās — हृदयशा L.

devoted to a mistress रमणीसक्त mfn Subh the en-

joyment of a m. प्रियोपभोगः MW having a m. प्रियावत् mfn

AV 4.18.4 a m. as dear as life प्राणवल्लभा Pañcat a m.

with yoga योगेश्वरी Katnās the m. of a house विश् पत्नी

RV, AV, TBr — गृहिणी ~~Ś~~ Śak 4.18 f, Ragh, Kum,

Pañcat, etc — गृहपत्नी RV 10.85.26, AV, Kauś 23 f

the m. of all सर्वेशा Pañcar the m. of a vaiśya अर्यजात

VS 23.30 m. of religious observances ऋतपत्नी Kaus

'the m. of the soil' क्षेत्रस्थ पत्नी AV 2.12.17, VS 16.18

the m. of the universe विश्वेश्वरी Cat the m. of the

world भुवनेश्वरी Pañcar 'm. of the world' (N. of various

goddesses) भुवनेश्वरी Pañcar, RTL 188 (said of the cow)

m. of wealth वसुपत्नी (also with वसूनाम्) RV 1.164.27

a m. with fascinating eyes मदिरक्षणावल्गमा Śak (v.1.).

to be the mistress of रमणीय Nom रमणीयते

(gen) Sāh to think a person to be another's m. प्रियीय

Nom प्रियीयति HYog being m. पतीयम् MantraBr.

mistrust vb आशङ्क = आशङ्कते (seldom

आशङ्कति) Bhatt — विशङ्क विशङ्कते (acc) R.

mistrust n अविश्वासः MBh 12.5160, R, etc —

अप्रतीति f — निश्चयः Yājñ, MBh, Kāv.

mistrusted adj अविश्वास L.

not to be mistrusted अशङ्क्य
अशङ्क्य अशङ्क्य MBh.

mistrustful adj आवेश्वासिन् Megh, etc.

mistrusting all सबविशङ्किन् mfn MBh, Car.

misty adj

नभस्

AV

नभस्मय

f(आ) RV,

नभस्वत्

RV, AV

नभस्य

Sāṅkhśr.

very misty

सुनीहार

R.

misunderstanding n

मिथ्याग्रह

A, मिथ्याग्रहणम्

misusage n विडम्बनम्, विडम्बना

VarBrS

to misuse a word

स्तेन cl 10 स्तेनयति (with

वाचम्) Mn 4.256.

mīthā zahr n वत्सनाभः वत्सनाभम् Susr, Bhpr,

वत्सनाभकः .

Mithilā

विदेह .

mitigate vb

लघय

Nom

लघयते

Kālid,

Kir — उपशम् caus अपशमयते ep. उपशमयति MBh,

VarBrS, Das, etc.

mitigating adj

यापन

Car.

mitigation n अपमनम् MBh, BhP, Susr, Pañcat.

Mitra and Varuna मित्रावरुणौ m du RV, VS, Br, etc

'Mitra's place' (N. of a locality) मित्रपदम् L.

mitten n अङ्गुष्ठविभेदकः Kāraṇḍ.

mix vb 1

मिश्र् cl 10 (Dhātup 35.67) मिश्रयति

(मिश्रापयति Vop) KātyŚr, MBh, etc — मिश्रीकृ

मिश्रीकरोति Mahidh — विमिश्र् विमिश्रयति MBh

____ (also sexually) मिमिश्रि मिमिश्रिभू मिमिश्रिभवाते Hariv, Kāv,

Rajat — मिक्ष् caus मिक्ष्याते SBr — (trans)

मिक्ष्, मिमिक्ष् मिमिक्ष्याते RV, VS, Br — (with) सम्मिक्ष्

RV 1.48.16 — (intrans) मिक्ष्, मिमिक्ष् Ā RV, VS, Br —

पृच् cl 7 (Dhātup 29.25) पृणक्ति पृक्ते (or cl 2

पृक्ते Dhātup 24.20, cl 1 पृज्याते AV, cl 3 P RV) RV,

etc — आपृच् P AitBr — उपृच् P Ā RV 5.47.6,

6.28.8, AV 9.4.23 — (with) अपिपृच् (loc) AV 10.4.26

— (with) संसृज् संसृज्याते संसृजते RV, AV, VS, Br, Āp, MBh

II अइस् cl 10 P ūBr — अभिप्री RV — (with)

अभ्यानी AitBr — आइल् cl 10 आइल्यति —

आलुङ् caus आलोड्यति — (with) आवप् आवपति

— (with) आवप् caus आवापयति Susr — आत्री

P Ā — उद्यु उद्योति — उन्मथ् उन्मन्थ् उन्मथ्नाति —

उपमथ् उपमन्थति

TBr 1.6.8.4, 5

चोरु cl

10 धोलयाते Bhpr 5.11.124 & 143 — प्रतिनी प्रतिनयति

Kaus — भू caus भावयते rarely भावयते Kaus

|Susr| — मथ् cl 1,9 मथति मन्यति मथ्नाति (Ved ep.

also मथते मन्यते and मथ्नाते) Susr — श्री

cl 9 (Dhātup 31.3) श्रोणति, श्रोणीते RV, TS, VS, Br —

संवप् cl 1 संवपति संवपते VS, TS, ŚrS — संजिनी

ŚāṅkhGr — (esp. with sweet or sour milk) संजो संजयाते

ŚBr, Kauś, Mn, etc — सम्प् सम्प्याते AV, ŚBr,

KātyŚr, ४४ Śulbas — सम्प्रप् सम्प्रप्तावयति TB₂.

कुप् कौपति
III सम्प्रप् cl 1 सम्प्रप्तावयति Dhātup 7.2 — मुद् कुप्

मोदयति

cl 10

कोचये

Dhātup 33.66.

to mix with ल्यी, ल्यी

cl 9 ल्पिनाति, ~~ल्ये-सर्वि~~

ल्यिनाति

Dhātup 31.31 (v.l. for ली) having a tendency to m.

आमिष्णु

mfn to m. (food) with युज caus योजयति (instr) Mn

7.218 to m. in आनी आनयति A RV, VS, Śsr, etc

to m. together सम्पृण् सम्पृणयति, सम्पृण् RV, etc

संकृ संकरति MBh संकृ संकरति MW

समाकुड् caus समाकुडयति MBh, Śśr, AgP आमद

आमृणाति R, Suśr — प्रातिषिञ्चति TS, ŚrS

— व्यतिशु व्यतिशौति Bhatt — संनिदुष संनिदुषति

ŚāṅkhGr — संनी संनयति ŚBr, Kauś, Mn, etc

— समवे समवेति ŚBr, Śamk to m. up सह

संहसते, संहसत ŚrS — संकुम् caus संकुम्भवति

Lāṭy to m. up together समावप समावपति Br, GrŚrS

Suśr, caus समावापयति MBh, Suśr.

to become mixed संकुम् pass संकुम्भते MBh —

मिश्रीभू मिश्रीभवति

Hariv, Kāv, Rājat to be

m.

सम्पूत

A and Pass

व्यतिकृ pass

व्यतिकृते Samk

गद्य

cl 4 गद्यति Nir 5.15.

to wish to mix

यियंविषा

W.

mixed adj I मिश्रित MBh, Kāv, etc विमिश्रित

Lalit मिश्र f(आ) RV, etc, मिश्री (in comp) _____

(with) मिश्र f(आ) VS, etc _____ (with) विमिश्र f(आ) _____

MBh, Hariv, VarBrS _____ (with) समुन्मिश्र MBh, Hariv

_____ आमिश्र Pat, आमिश्रभूत _____ (with) उन्मिश्र

ifc Susr, MBh, R, etc _____ (with) श्रुन्मिश्र (instr) MBh

(v.1. विमिश्र) _____ विमिश्र f(आ) MBh, Hariv, Var-

BrS _____ मिश्रक Var, Susr _____ विमिश्रक VarBrS _____

संकीर्ण Bhar, Dāsar _____ संकीर्ण _____ संकीर्ण

ŚāṅkhŚr _____ प्रकीर्णक Kām _____ प्रकीर्णक VarBrS, Sch

_____ व्यतिकरवत् Hcar _____ (with) व्यतिकरित (instr or

_____ (comp) Mcar, Mālatīm _____ (with) युक्त _____ (with)

अनुप्राक्त MBh _____ सम्पत्तिन W _____ (with) संसृष्ट

VS, ŚBr, R, etc _____ संसृष्ट ŚBr, Car _____ आवेष्टित

_____ मिमिक्षु, मिमिक्षु RV 6.34.4 _____ (with) परिमिक्षित

Śis _____ मिलित (ifc) Pañcat.

II (with) ओरुपा _____ (instr, comp) Jātakam _____

औरचित — आयुत — (with) आविल

ifc, आविल — (with) उद्युत MaitrS — उन्मथित

उपमथित
Susr — ~~उन्मथित~~ / ŚBr 2.6.1.6, Kauś — ~~उपमथित~~

ऊवर
ŚBr, Mālav, Susr — उपहित / f(अ) (Un 4.154) Śis

5.19 — करम्भ — करम्भित Gīt, Naish, Viddh,

etc — (as an odour) करम्भ BhP — (with) कठिल

Śis 19.98 — कृतानुव्याय w — पिणित Var —

(with) प्रगाढ Susr — (with) भिन्न (instr or

comp) Kāv _____ (with) भूत _____ f(आ) Prāt, Up, Mn, etc

_____ (with) मूर्धित ifc _____ (with) विद्ध (instr

or comp) Hariv, VarBrS, BhP _____ (with) विमूर्धित ifc

Bh, Car _____ अतिषड्वत् MW _____ (with) शिवत् f(आ, इ)

(instr or comp) Kāv, Sarvad _____ शीत (in अशीत

RV 8.2.9) _____ (with) श्री _____ (ifc) _____ (with) श्रीत

(instr) RV _____ श्रीत RV _____ (with) स्तुतित Kāv,

Sāh _____ संज्ञा W _____ संज्ञा TS, etc _____ संज्ञा

Hcat ____ (with) संकुलित f(अ) MBh, Kāv, etc ____

(as Soma) समाशिर RV ____ समोप Lāṭy ____

साशिर TS, ŚBr.

not mixed with असंसृष्ट (instr) KātyŚr, ĀśvŚr an

action which degrades a man to a m. caste संकरापत्रकृत्वा

Mn 11.126 as m. यथासम्प्रकीर्णम् ind ŚāṅkhŚr badly m.

(Soma) दुराशिर RV 8.2.5 beginning with m. Soma मन्थग्र

TS belonging to a m. caste विचरति f(अ) VarBrS,

MarkP born from a m. caste संकरज Cat, संकरजात

Mn 5.89, संकरजाति BhP, संकरजातीय MW born of m.

marriage संकीर्ण MBh connected with m. Soma मन्थीवत

KātyŚr (also मन्थीवत) denoting m. actions संसृष्टकर्मन्

Nir an eye-salve m. with oil प्रभिन्नाञ्जनम् Ritus, Pāṇcat

food which causes disease through being m. संयोगविकृष्टम्

MW in a m. manner आपृक् ind RV 10.89.14 (in

arithm.) investigation of m. quantities मिश्रव्यवहारः Col

____ (sprung from a Brāhman and an Āyogava woman) अधिगवः

Mn 10.15 a man of m. origin शूद्रः L ____ (the son

of a Brāhman by a woman of the Ugra caste) अनृत Mn

10.15 a man of m. tribe (sprung from a sūdra man and

Vaiśya woman, his business in carpentry, etc) आयोगवः

ŚBr, KātyŚr, Mn, Yājñ a meal m. with curds करम्भः RV

AV, VS, etc m. born मिश्रजः L a m. caste धीनरः

Gaut 4.19 ~~m~~ m. castes अनुकृतिः m (gana उपकादि)

a m. caste whose business is hunting (born of a Brāhman

father by a Vaideha female) पुत्र m Mn 10.48 a m.

combat रणसङ्ग्राम L m. grain मिश्रधान्यम् Kaus' m.

in colour सहित VS, TS m. in form संसृष्टरूप

W (in music) a m. mode संकीर्णः (in music) a m. note

संकीर्णः the m. offspring of mixed offspring संकरसंकर

Vishn a m. story (partly popular and partly supernatural

as the source of a kind of drama) मिश्रवृत्तम् IW 471 m.

together सामिश्रित MBh — सामिश्र f(आ) MBh, R,

etc — व्यामिश्र — सम्पृक्त MBh, Kāv, etc —

संसर्गिन् Kāv, Pur — पिण्डस्थ Var — व्यतिकर्ण MW

— व्यतिषक्त TBr, etc — संघित Bhpr m. with

blood लोहितमिश्र ŚBr m. with clarified butter सर्पिमिश्र

Hir m. with corn यवाशिर RV m. with fluids रसमिश्र

Kaus m. with ghee द्यूतलोकीकृत W — द्यूतवत् RV, AV

VS, Śr 3.12 — द्यूतश्री RV m. with hair लोमश

f(अ) TDr, etc m. with horey मधुसमिश्र Mn 3.273

मधुयुत Vishn — मधुयुत MaitrS m. with juice

रसाक्षिर RV m. with milk(Soma) गोश्रीत RV 1.137.

1, RV 8.21.5 — गोश्रीत RV 3.58.4, 6.23.7, 7.21.1

m. with mustard seeds सर्षपमिश्र Hir m. with oil

स्नेहसंयुक्त Mn 5.24 m. with one another व्यतिमिश्र MBh,

VarBrS m. with others सान्तर f(अ) L m. with sauce

सूपसंयुक्त Āpast m. with ~~sesa~~ sesamum तिक्तामिश्र f(अ)

तिलसम्बद्ध

AV 18.3.69 (& 4.26), Kaus, तिलमिश्र Māṇṇr 1.21, 1

Mn 4.75 m. with three products of milk व्याशिर RV 5.27.

5 m. with Vrata-milk व्रतमिश्र KātyŚr m. with

water कुशित L (v.l. कुषित) the offspring of a

m. marriage संकरः R of m. birth संकीर्णयोनि Mn

4.25 of m. caste संकीर्णयोनि Mn 10.25 — अन्तरप्रभव

Mn 1.2 of m. origin अन्तरप्रभव Mn 1.2 — कुलकुल

W — द्विजातीय — विजात W a particular m.

caste दाणकः L — मङ्गु m Mn 10.48 — मक्षनाभः

MBh — मूर्ध्नाभिषिक्तः Yājñ (v.1.) (मूर्ध्नाभिसिक्त) —

मैत्रः Mn 10.23 — यागिन m Cat (v.1. युङ्गिन्)

— रामकः Vas a particular m. tribe वामकः MBh

— वैदेहः Gaut — शौचिकः MW — सुधन्वाचार्यः L,

सुधन्वन people of m. castes विदेहाः m pl MW richly

m. with आठ्य f(आ) (instr or in comp) R, Pañcat,

etc a sacrifice in which the fires are m. up रागावापि

ĀsvŚr ~~is~~ scientifically m. juices रसयोगाः m pl MBh

sparkling like m. some मान्थिशीविस VS together with the

m. (castes) सान्तरात्र Mn 2.18 well m. स्वाशिर ArshŚr a

woman of m. tribe (spring from a Śūdra man and Vaiśya woman)

आशोगनी a woman of the m. (Karaṇa) tribe करणी Yājñ

1.95.

to be mixed मिश्राणिय MW — याव्य Pāṇ

3.1.126.

to be mixed with समनुयोज्य (instr) VerBrS.

having m. आलोड्य ind p.

having mixed together निकायम् ind.

mixing ind p Kaus', ChUp.

mixedness n मिश्रता MBh, R — आमिश्रत्वम् Pat,

आमिश्रभूतत्वम् — शिबकता, शिबकत्वम् Kāv, Sāh.

mixer n (of grain, etc) मिश्रकः Mn 11.50.

one who mixes together संसृष्टः mfn MW.

mixing n I मिश्रणम् KātyŚr — मिश्रीभावःhit,

मिश्रीकर्मन् m — (the act of) मिश्रीकरणम् Pāṇ 2.1.35

— आलोडनम् Suśr.

II आडूकनम् KātyŚr, Sch — आवापः — आशिर

f — (the act of) उद्यावः Pāṇ — पोटः L —

(with) प्रकल्पनम् or प्रकल्पना Car — यवनम्

Nyāyam — यावनम् — श्री f — संयवनम्

Jaim, VS, Sch — संवापः ĀpŚr, Sch — संचारणम् Kāv,

Sāh — संधः (ifc fआ) Kāv, Kathās, Sarvad

— संधानम् ŚāringS, Bhpr — संधानी L.

made by mixing various kinds of grain मिश्रधान्य

mfn AV m. of various materials योगः MBh, R, Var-

BrS the act of m. with वापः Nyāyam the act of m.

together सम्मिश्रणम् Kull on Mn 7.193 m. together संकरः

Mn, MBh, etc — संकरणम् Vishn — व्यतिक्रान् L

— व्यतिकरः MBh, Bhpr — सम्पर्कः (ifc fआ) MAZ

MaitrUp, MBh, Kāv, etc m. together अवक्वन्म L m. toge-

ther confusedly संक्रियम् Sāh, BhP, Sch m. up श्रयणम्

KātyŚr ____ (the sacred fires) सामानापः ĀśvŚr (with

Jainas) m. with the outer world योगः Sarvad m.

with water जलसंसर्गः W skilled in m. (perfumes) युक्तिज्ञ

mfn VarBrS treating of the art of m. औन्नावम् .

not causing to mix अयावन्म RPrāt.

mixing adj मिश्र f (अ) समिश्र

BhP सक्क MBh श्री (ifc).

having no mixing instrument अमिश्रण m. ghee दूतश्री

VS 28.9 m. children (through mixed marriages) पुत्रसंकरिन

MBh m. corn दान्यमिश्र Yājñ readily m. आमिश्र

RV 6.29.4.

wishing to mix with चिरान्विषु (instr) Bhatt.

mixture n I सम्पर्कः (ifc fआ) MaitrUp, MBh, Kāv,

etc सैसर्गः (ifc fआ) 'SrS, Prāt, MBh, etc

(with) सैसर्गिनम् Āsv'Sr, AVParīś मिश्रीभावः nit,

मिश्रीकर्मन् m मिश्रता MBh, R, मिश्रणम्

Kāty'Sr सावर्कम् Sāh, BhP, Sch व्यवहिरणात्

व्यतिकरः MBh, BhP सम्मेलनम् Uttarar, Sāh.

II अञ्जस n RV 1-132.2 आध्वनः RV

आशीर f आसूतम् Bhpr आशति f

RV, AV _____ (consisting of equal parts of water and butter-

milk) रुदश्चित् n MaitrS 2.1.6, Susr _____ करम्भः

_____ योगः MBh, R, VarBrS _____ शबलता, शबललम् Kav,

Sāh _____ शाबल्यम् BhP _____ शयणम् KātyŚr _____ सैवगः

Vas _____ सैवलनम्, सैवलना Mālatīm, Gīt _____ सैस्पर्शः

(ifc f) AV, etc _____ (with) सैस्पर्शनिम् (instr, gen or

comp) SāṅkhŚr, MBh, etc _____ सैहितीभावः Car _____ सैधा

L _____ सैनिपातः Prāt, ŚrŚ, MBh, etc _____ समवहारः BhP

— सम्भेदः

Kāv, Sāh.

any mixture

रसः

(ifc f आ) R, Bhp a disti-

lled m.

अरिष्टः

Susr 'give^d of m.' (a physician)

रसदः

MBh having a m. (consisting of equal parts ofwater and buttermilk) उदधित्वत् mfn Kās having them. of boiled and coagulated m. आमिक्षवत् mfn TBr 1.6.2.5 a kind of m. त्रिदोषहारिन् mfn Rasendrac a m. ofblue and red नीललोहितः W a m. of boiled and cogula-

ted milk आगिष्टा AV 10.9.13, TS, VS, Śr, etc m.

of boiled and dadhi milk दधिकूर्चिका f Madanav m. of ~~caste~~

castes वर्णसंसर्गः Mn 8.172 — पारिध्वंसा Āpst, Mn,

पारिध्वंसवर्ण Āp, Sch m. of castes through intermarriage

वर्णसंकरः Mn, MBh m. of colours वर्णसंकरः MBh a

m. of different casts वर्णसंहरः Bhar, Daśar, Sāh a

m. of different sorts of grain दान्यमिश्रा Daśin m. of

5 of the 6 flavours excepting sour ओलुकः L m. of

fluids त्रैयः

L a m. of 4 kinds of grease (a handful

of each) with grains of rice पञ्चप्रसूतिकी Car a m. of ghee

and coagulated milk or some similar compound पृषातकः,

पृषातकम्

AV, GrSrS a m. of honey मधुपर्कः (मधुपर्कम्)

L) m. of metals युक्ति f VarBrS a m. of sugar and

acids etc eaten with bread मिष्टान्नम् ~~मैथिल~~ W a m. of sugar

and acids etc eaten with rice मिष्टान्नम् W a m. of 3

oils मार्ज

L a m. of young Asvattha leaves with ~~h/~~

Bhpr _____ मृगाङ्कुरः Cat _____ मेघबद्धः Cat _____ लोचनाथः

Rasendrac _____ वसन्तकुसुमाकरः L _____ वसन्ततिलकम् L _____

वसन्तमालतिरसः L _____ वह्निरसः Cat _____ वारिसागरः

Rasendrac _____ वाराखण्डकुष्माण्डकः L _____ विद्याधररसः

Cat _____ विद्याधराभः L _____ विद्यावल्लभः Rasendrac _____

विश्वमूर्ति m Rasendrac _____ वेतालरसः L _____

वैश्वानरक्षारः L _____ शङ्खपाटलिन् m Bhpr _____ शङ्खवटीरसः Bhpr

_____ शम्भुनाथरसः L _____ शीतभाञ्जिरसः Bhpr, Rasar _____

शीतारिरसः Rasēndrac — शङ्खरभ्रम् Rasēndrac —

षडङ्गु गुग्गुलु m L — सारणसुन्दरः Cat — सिंहनाडु गुग्गुलु m

Bhpr — सिद्धप्राणेश्वरः Rasēndrac — सिद्धयोगेश्वरतनूः Rasēndrac

— सैन्हाशर्करा Car — स्वर्णजीरी Cat — हंसपौष्टकी

Rasēndrac — हसमण्डूरकम् Cat — हृदयार्णवः L a par-

ticular m. against diarrhoea (med.) दुग्धवती a particular

m. for children कालचातुर्भाद्रिका L a particular m. (for

curing diarrhoea) ब्रह्मणीकपाटः a particular m. used

as a remedy for disease of nerves समीरगजैक्सरिन्^m L a

particular m. used as a remedy of for fever सप्तमुष्टिकः

SārngS. ~~relating to different~~

relating to different mixtures रसभेदीय mfn.

repeated mixture प्रतिप्रयवणम् Sāsr — प्रतिशुभनम्

acat sprung from a m. of castes सांकरिक mfn MBh

undergoing m. सामिश्र mfn Bhp. ११

said of different mixtures and of a kind of oil

त्रिगुणाख्य mfn Rasēndrac, Rasar.

Mleccha n तः L — निष्पत्त्यः L .

moan vb. निक्कुज्ज निक्कुजाति, निक्कुज्जो T, MBh

— कूज् cl 1 कूजाति AV 7.95.2, MBh, R, etc

— कू cl 2 कूजाति (Ved कूजाति Pan 7.3.95)

or cl 6 कूजाते (Dhātup 20.108) or cl 9 कूजाति,

कूजाते

Bhatt .

moaning n शब्दः W — रूजनम् —

निकृजितव्यम् Jatakam .

(the act of) causing moaning निकृजितव्यम् sh 12.

6113, नाशः ilak — निकृजितव्यम् mfn R,

Hariv .

moat n परिखा (once ibc परिखा BHP) Mn,

h, Kav, etc रवातकम् BhP 6.12.22, Kathās,

Heat 1.5.809 रवातम् (Naigh 3.23) SBr 9.4.3.9,

Garbhār, Pāncat, Mn रवातम् n 4.1.1, रवातप्रवर्णि

रवातम् f L गडः L प्रतिकूपः

L .

a deep moat महारवातम् Near fortresses surrounde

by a n. 3102 गम् having a deep n. महारवात man

made into a moat - पारिखी कुल nfn -agh 1.50 .

mo's n रं कु ल Palatim — दा रा रा कु ल

Pān 6.3.21 , Sch .

mobility n चापत्यम् agn 2.4, Bh 7.12.20

— चापत्यम् (ह ज्ञाह्यणादि) Can — (of the

body) लघुसमुदीरणत्वम् Buddh .

extraordinary mobility अति चापत्यम् .

mock vb निडम्ब निडम्बयति Hariv —

निडम्बने कृ — प्रहस प्रहसति (ep also

प्रहराते) h, R, etc — हस cl 1 हरसति

h, R, etc — प्रहसनेकृ कृ साक्षादादि kas —

अलक्ष्म अवशस्यति in 6.202 — उत्प्रासग

Kon उत्प्रासगति nivyaṁ — निभत्स निभत्सगति

Kav, Wit — विकृत्य विकृत्यते (ep also विकृत्यति)

MBh — विप्रलभ caus विप्रलभस्यति Th —

समाक्षिप् समाक्षिपति, समाक्षिपते Th — स्मि

ca s समास्यते hāsup 32.37 (v.l. for स्मिह) .

t. hock at विप्रलभ विप्रलभते Th, Tav, etc

श्रद्ध cl 1 (hāsup 18.21, 33.61) श्रद्धति,

श्रद्धते .

mocked adj हसित Kav — दि कुत as .

to be mocked at निप्रलभ्य Haish .

mock n निद f RV .

mockery n. निडबलः hāv, āh — निडबलम्,

निडबलम् h, hāv — उपहारः Kathās, Kāh,

āh — सम्प्रसारः

a kind of fish tasting like fish (' mock-fish ' made

of the flour of a sort of bean fried with sesame oil)

अतिकमत्स्यः Bhpr .

mocking adj विडम्बित्व ^{Śis, Kāvya} _____

हसन् ^{Śis 5.6.} _____ अपहसन् RV 8.45.23

_____ परिभाषित ^{Kālid, - tnav} _____ पियास _____

_____ निनिन्दक ^{Git} _____ शक्ति _____ शक्ति _____

शधमान RV, VS _____ सतीत ^{f(आ) R} .

a mocking laugh अपहासः R .

mocking n हासः (ifc f आ) — निरु-

f — निनिन्दः ancar .

mock moon प्रतिचन्द्रः — प्रतिशशिन्

m Var .

Mock sun = प्रतिरूर्यः ar, (प्रतिरूर्यक)

प्रत्यर्कः ar, प्रत्यादिताः aris, h.

(second to Comm) a mock sun and a comet प्रतिरूर्यगत्स

Ap .

depending only on locality धर्ममात्रम् न तद्य र

mere n. धर्ममात्रम् Jaim, Kas on Pan 2.3.33 the state-

ment of धर्मोपदेशः Jaim .

mode n प्रकारः Aprāt, Kaus, In, MBh, etc

प्रक्रिया MBh भट्टि f भट्टि var

धर्मन n, VS धामन n,

रूपम् (ifc f आ rarely इ) lap

संनिधानम् (ifc) संवारः (ifc आ)

हेतु m KBh, Susr, Yājñ .

change of mode in music अथवा नादसुन्दर W gener-

a m. of life लोकप्रियम् m. in respect to m. of

living अथवा वृत्ति in m. in respect to m. of subist-

ance अथवा वृत्ति in m. in music नीयम् m.

of being वृत्ति rat, kav, वृत्तिक, वृत्तिन् (ifc)

h, kav, etc m. of conduct or character कर्मनिधि

m. of existence गति Kathap 3.11, Bhag, Pancat,

etc a m. of expression नावयम् cat a m. of fighti

सुध्यमागः, सुध्यमागः m pl Bh, Variv, Yam m. of

life वृत्तम् (ifc f आ) वृत्तानि n pl SBr, etc

— विधि m Mn, MBh, etc — व्रतम् (ifc f आ)

, etc — संनिधा m. of performing any

rite क्रियाविधि m. of pronunciation and recitat-

ion (said to be threefold, viz vilambitā, māhyanā, and

drutā) वृत्ति f Prāt, वृत्तिक, वृत्तिनि

(ifc) MBh, Yav, etc m. of purification शौचकल्पः MW

m. of sexual intercourse सुराविधि m ar p. m. of

Thought मतिगति Tav a particular m. of life ध्रुवा

(cell. वृत्ति) andh a particular m. of sitting

धनुरासनम् Cat a peculiar m. of action

संविधानकम् Tricck, Uttarak a Paisyas m. of

existence वैश्ययोनि f ChUp .

model प्रतिकृति f — उद्यः Jan 3.3.86

तन्त्रम् 12; Tāṇḍya'r 23.19.1, Tāty, Tāty'r,

etc — व्यासः 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 — प्रकृति

f Srs — प्रतिमानम् MBh, BhP — प्रतिमात्मना

Ragh, 'Sis, Hcar — मात्रिका Talar — लेखकः

लेखकम् Kathās .

corresponding to a model सतन्त्र non Isv'r m.

for imitation प्रतिरूपम् a. of a प्रकृतिपुस्तकः

inhas offering (i.e. being) a. प्रतिरूपधृक् non

11 .

one who makes hotels હેલ્થાઈસ : fear, હેલ્થાઈસ

12 .

no other adj કુરતમય ફ(ર) સુર _____

હેલ્થ BhP .

one who models

लेपकः

L .

modelling

n पुरतः, पुरतम् (इ अर्थ यदि)

Kathās

लेपम्

L .

moderate adj मध्यमं f(आ) TS, etc

समदृशम् coll on n 7.155 मध्य 1(आ) laby,

n, usr, etc मृदु 1(उ or वी) usr

मृदुमध्यादिमात्र Monas मित Inser, n, Kav, etc

परिमित MBh, Kav, etc प्रमित var,

Kathās मावन्मात्र f(आ) SBr, MBh, Rajat

जातितीत्र MBh अनुत्सुक अलपाहार

Buddh, Jain, अलपाहारिन् L चित्तव 1(आ)

Krishis 2.1, 7.10 समवृत्ति 1 समान

f(इ, आ) BhP .

having moderate wishes अल्पचक्षुः, अल्पचक्षुः

having a goal in worldly affairs अल्पपारम्भ, अल्प

in a m. degree कथंचित् a m. distance मध्यमानः, मध्य

m. food मितहारः as m. in diet मितभुक्त, मितभुक्त

In Yajñ — तद्धवादिन्, तद्धवाहार MBh —

विनियताहार R m. in diet and pleasure युक्ताहार, युक्ताहार

Phag m. in sleeping and waking युक्तनव्यावबोध, युक्त

m. speech मितेति, at, - time (in music) अनुगतम्

m. velocity in a horse's pace उत्तेजितम् m. wind

(neither too mild nor too strong) शौचिकः L of m.

cold and heat शूरा शौचिकः to be performed in m.

time (as a piece of music) त्रयमध्य माला .

whose lustre is moderated शमितरुचि m.

moderately मात्रया ind Das, Susr

योगारम्भ ind SBr .

eating moderately माताशितम्, मात्राशितम्

agbh having a body of n. full habit महयशरीर usr

n. adorned परिमिताभरण m(आ) n ilav, anc n.

large महाजातीया m an 5.3.46 roaring n. मितराविन्

mfn Nir 11.13 .

moderationes n ओम्बुत्तुम्भापि Vike .

moderation n परिमितत्वम् Kap, Sch _____

अनतिक्रमः — अलोभः Hit .

moderation in desire परिमितेच्छता m. in eat-

ing परिमितभोजनम् (with Jains) . in eat-

भाषासमिति f Sarvad .

modern adj इदानीं तन इ(ई) sh —

संक्षार-कात्मीन — अभिनन इ(आ) —

नूतन इ(आ) , etc , नूतन इ(आ) ,

नव इ(आ) , etc — अद्यतन इ(ई)

— अपुराण, अपुरातन — अत्राचीन .

the modern Pandasor (in "alwa) दशपुरम् leg.

41, ar. r. 14.12, Paris 131, दशपुरी "as the state

of being more m. (than anything else) अनैककात्मीनी

modest adj I विनीत Mn, MBh, etc — सविनय

Kāv, Lachas — विनीतात्मन् Mn 7.39 — नीत

W — विनत Bhatt, Kathās — विनम्र f(आ)

Kāv, VarBrS, Pur — लज्जान्विता W — त्रीडित

MBh, Kāv, etc — त्रीडान्वित W — सत्रीड

MBh, Kāv, etc — हीमा MBh, etc — हीत

MBh, Kathās — हीनित L — हीनिषेव Mn,

हीनिषेवन्, हीनिषेविन् — संहिण Bhatt

शालीन f(आ) Kāv, Pur .

II अंधृष्ट — अप्रगलभ f(आ) —

अंप्रतिभ — अमानिन् h — असाब्ध

MBh 5.1360, 12.2709 — निभृत MBh, I, etc —

निमिद MBh, Rajat, Kathas — गोत्सेक agh

— प्रवण f(आ) L — प्रशयवत् BhP —

प्रशयिन् Nam — प्रश्रित MBh, Kav, etc

— प्रसृत MBh, R, etc — प्रह्व f(आ) MBh,

Kav, etc — प्रह्वीभूत — व्रीलस L —

शारद f(इ) — शिशित —

शोत्रिय — संकोचकारिन् rajat —

रयय f(आ) h, Kathān — संनिभृत Dh

— सम्प्रशित MW — हीक TBr, Kath —

हीकु L — हीकु L .

extremely modest हीबल Patakan n. attire

विनीतवेशः 'ak n. dress and ornaments विनीतवेष्टाभरण

n 0.2 n. speech विजयवाच — विनियोकय.

f pl Balar n. towards संनिमित्त (en) Bariv n.

roman अराठा, अराठी (āna जे (दादि) पण L

naturally m. निरागशास्त्रिन Pālav of a m. disposition

नैऋत्याशीत TBr, Sch very m. महाशास्त्रिन

— सुविनीत f(आ) Pañcar .

' to become modest ' संकोचं कृ to be m. ही

cl 3 (Dhātup 25.2) जिहेति Kāv, Kathās — ओङ्

cl 1 ओङते (also cl 4 ओङाति) Kāv, Kāv, etc

— क्रीब् cl 1 क्रीबते Dhātup 10.18 — न्यग्भू

— क्रीच् cl 1 क्रीच्छति Dhātup 7.30 .

modestly मीचै, ind Kāv .

modesty n I विनयः 55 etc — विनीतता

Kām, विनीतत्वम् aṣh — विनीति f Vit —

विनयता Gañ — विनीति f — नाति ४

Kāv, Satr, etc — लज्जा MBh, Kāv, etc —

लज्जाबलम् Sāh — लज्जा I, लज्जा —

ज्रीडा MBh, Kāv, etc — ही VS, etc —

हीति MBh — शांतिनाता Kāv — शांतिनिम्

Ph .

II अमानिता, अमानित्वम् Bhag, etc —

अस्मादा Vir 4.10 — नयानिका L (v.1.

नयानिका) — नाभिमानः Ph (v.1.

अनाभिमान) Malav — निभृतम् MBh 5.1493

— नैभृत्यम् — प्रशयः MBh, etc —

प्रशयणम् Bh — भडि. भडि.

नाम्यः L शिक्षा सम्प्रश्रयः

BhP

ह्रीका L .

having low with modesty निनयावन्त mfn h,

Kathās devoid of m. शास्त्रीनत्ववर्जित mfn W endow-

ed with m. निनयावन्त mfn L feeling m. सत्त्व

mfn Kath, Kathās, etc (words) full of m. प्रश्रयोत्तर

mfn Bh a gift offered out of m. त्रीडादानम् heat

having m. सत्त्व mf(आ) h, Kathās of which m. is

chief निनयप्रधान mfn W possessing m. निनयभाज

mfn practising n. हीनिषेव mfn MBh, हीनिषेवक,

हीनिषेविन् speaking n. विनयवाच्य mfn s rong in

m. हीवत् mfn Jātakam want of n. आविनयः

7.40 41, Śak, etc — अनैभृत्यम् Jātakam .

modification n विवर्तः Kāv, Kathās — विकारः

ŚrS, MBh, etc — विक्रिया Kāv, Pur, Susr —

विकृति f MBh, Kāv, etc — विकरणम् Vir —

वैकुलम् (ifc f आ) MBh, S, Susr, etc —

वैकायम् MBh — उपसंयोगः Vir —

ऊहः Lāṭṭ, 'ankh'at etc — ऊहनाम् 'yayan.

विभक्तिः 'r, 'h, 'h — भेदः 'h, 'ak .

absence of modification अनुहः 'ankh'at base on

n. वैकारिक n. (इ) n. 'h, 'usr, 'at, etc n. of appli-

cation योगापत्तिः f 'svār 'n . of the 'una times

(sickness) तमोविकारः L a m. of the nation ! to be

भावविकारः Vir 1.2 a m. of the nervous disease

called amī प्रतिबुद्धिः 'usr m. of usage योगापत्तिः

f 'svār the second r. of vowels (to which they are

subject under certain conditions) लुटि Prāt, Tan,

ajāt, tarvad subject to n. वैकारिक mf(ई) h,

usr, ur, etc — लैकृत mf(ई) andrat,

laps underlying n. (as food) सविकार nir. Simhas .

modified and लैकृत mf(ई) Prāt, Tan, etc,

etc — वैकारिक f(ई) h, usr, ur, etc

ऊढ — ऊहित, ऊहितव्य nyāsa, Co on

Lāty — वपसम्पदा Nir .

to be modified ऊनीय यथा — ऊह्य यथा

modify vb अभिसंनम् īsv'r, 'ānkh'r — ऊह

cl 1 ऊहति, ऊहो 'ānkh'r, 'ānkh'r on īyayam .

modifying adj अकारिन् f(ई) īh, 'usr, 'ur,

etc .

modifying one's self — अकारि īh 1.77 .

modulator (as tone) adj सम्मुखिता .

modulation (in music) n मूछना (etc) Var,

Var, adj — निमूछना Variv, मूछना — मूछा

Var, ch , मूछना .

modulation of tone स्वरसंक्रमः Variv , स्वरसंनभः

Var according to the m. (of the voice) त्रितयुति ind RPrat

modus coeundi

आत्मपदः

आत्मपद

L .

menorrhagia

n

अरुणप्रदः

Jus

(a disea-

se of women)

प्रदः

Car .

Mohammed n मधुमति m Kālac .

a moiety of one's treasure

अधकोषः .

[illegible]

usr, "e", etc — 311 3-11 f(3-11) Bhpr, VarPr?

2-11-81, Waish ————— 105 3/4 105 3/4

Car ————— केंद्र वार्ड

6.1 — (?) कुदीवाल AV 7.90.3 — उबल

History, etc ————— यिज्ञान ————— History

II 3434 an f(3π) SankhSr, Gobh, Mn 11.64

नभ्यः ¹ 'anah' — प्रसृत MBh, Kāv, Susr

रसावतः _____ शीतः _____ रसः _____ (का.)

Hariv, Tav, Kathas

स्तिमित

Maish, 'auray

स्तिमित

L .

not moist

अस्तिमित

Gobh

अपरिवर्तित

the becoming moist

उत्कलेदः

usr

विकृति

I car

प्रकृदवान्

usr

being n.

प्रकृदवान्

usr

stripping n. follicles

(as a carriage) आद्रपवि

16.1.4 ' a girl with n. hands and feet, unfit for marriage

iars :

वर्षिकारी

usr, L,

स्त्रवत्पाणिपादा

स्त्रवत्पाणिपादा L

having n. eyes

क्लिन्ननेत्र

क्लिन्नाक्ष

having

स्निग्धाङ्गुलि

Rus

having the heart and eyes m. (with affection)

प्रक्लिन्नाहृदयेक्षण

m. heat संशोकः , स्वेद m. thro-

high love (said of ^{the} eyes) प्रीतिस्निग्ध Megh m. with

perspiration

निक्लिध

Br, SrS (Sch)

स्वेदाग्नि

one whose body is m. with the excretion caused by the

isarpa disease

विसर्पक्लिन्नाविग्रह

ajat

produced

from m. heat

संशोकज

Bādar

(as vernin)

संस्वेदज

h

very m.

स्वाद्रे

hartr (. . .) .

to become moist

प्रकिद प्रकिद्यते

MBh, Susr

— प्रकिद प्रकिद्यते

L

— शृध cl 1

(Dhātup 18.21, 22.61) कथति, कथते

स्तिम्, स्तीम् cl 4 स्तिम्यति, स्तीम्यति Dhātup 26.17

to be n. स्निह cl 4 (Dhātup 26.91) स्निह्याति car,

chpr — स्नुह cl 4 स्नुह्याति, स्निह — मृध

cl 1 (Dhātup 21.10) मधति, मधते (ed also cl

ह मृधति, मृधते) Dhātup — स्तिम्, स्तीम् cl 4

स्तिम्यति, स्तीम्यति

Dhātup 26.17 to be n. स्निह

caus | or cl 10 Phatup 32.36) रनेहयति Car, KātyŚr,

ch .

moisten vb आद्रिय nom आद्रियति harp

— आद्रिकृ — क्लिद् caus क्लेदयति

2.3, 3.5.1, 3.5.1 — प्रक्लिद् caus प्रक्लेदयति

Susr — उपोद् उपोनति SBr 1 .

II अभिविषयन्द caus Kaus — अभिषु Phat

— उदृ cl 1 उदृति, उदृते RV, AV, SBr, MBh, etc

— दृ cl 3 जिदृति (cl 1 चरति Dhātup 22.

40) 2.10.4, 7.1.73 as, caus (or cl 10) दारयति

Dhātup 32.107 — निप्रिच caus निप्रिचयति R, Susr

— प्रुष cl 5 प्रुष्योति, प्रुष्युते , , , cl 10

(or 10) प्रुषायति, प्रुषायते RV, cl 9 प्रुष्याति

— मृध cl 1 (Dhātup 21.10) मृधति, मृधते (cl

also cl 6 मृधति, मृधते) Dhātup — सरसीक

सरसी करोति Prasannar .

III गृ cl 1 गरति Dhātup 22.39 — निष

नेषति Dhātup 17.49 — मिष् cl 1 मेषति

Dhātup 17.48 — शीक् (सीक्) cl 1 (Dhātup

4.1) शीक्ते Hear, Dhātup — शृष् cl 1 (Dhātup

18.21, 33.61) श्रधति, श्रधते.

to moisten again प्रत्यार्द्रिक् to m. in return

प्रतिषिच्य प्रतिषिच्यति धृ, प्रतिसिच्यति

to m. thoroughly समुह् (समुह्य) समुनति धृ, वि

to m. with सिच्य cl 6 (Dhātup 28.140) सिच्यति, सिच्यते

(once in 10.96.1 से चले) (nstr) RV, etc .

moistened adj किंवा Sh, D, etc — उन्नत

Katyā, etc — उत्त L — उपोत्त TS 4 —

उद्दिष्ट 10 5.5.5, Sh, Ragh, Tum, etc — रुद्ध

— रोपने दे .

not moistened अ-तिमित — अप्रतिषिक्त MaitrS,

having well moistened समुद्य ind p m. a little

क्रिन्नाक co. on Gobh 2.1.10 n. with प्रावित

(comp) MBh, Kāv, etc thorough m. संक्रिन्ना Grihyās,

ricch well . समाक्रिन्ना Bh 3.13472 — समुन्ना

L — संसिक्त MBh, Kāv, etc .

to be moistened प्रतिविच्य r .

having nothing that moistens (e.g. no sauce) अनुप ^{सेचन}

11.3.24 .

moistening adj क्लेदिन Spr — क्लेदक

— क्लेदक Susr — प्रक्लेदक, प्रक्लेदिन Susr .

not moistening अक्लोपन Nir .

accompanied by the act of moistening प्रातिषेक्य

more m. more निक्लेदीयस AV .

the being moistened

कृदनभावः

Tattvas .

moistening n

कृदनम्

Susr, BhP

आकृदः

L

नीकृदः

Pān 6.3.122 , Sch

उदनम् ParGr

ओदम्

Pān 6.4.29

उपस्निहितः

Pat on Pān

7.2.9

उपस्नेहः

तेमनम्

L

परिषेकः

Susr

पायना

Susr

प्रतिषेकः

प्रातिषेकः TBr, Sch — संसेकः R, Rajat .

the act of well moistening व्युदनम् VS m. with

सेकः (comp) Mn, MBh, etc .

moist-eyed adj आद्रिनयन

1-10-1915

1-10-1915

1-10-1915

1-10-1915

